

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Rodinná politika ve městě Kutná Hora

Martina Jiřiková

Bakalářská práce

2012

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina Jiříková**
Osobní číslo: **H09165**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Rodinná politika ve městě Kutná Hora**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je analýza rodinné politiky ve městě Kutná Hora (např. finanční a materiální zajištění rodiny, slučitelnost práce a rodiny, služby péče o děti, podpora rodin se specifickými potřebami). Práce je zaměřena na fungování rodinné politiky v ČR i v regionu, charakterizuje nástroje (legislativa, instituce, financování). Dále uvádí všechna aktuální zařízení a aktivity rodinné politiky ve městě Kutná Hora. Zpracovává případovou studii tří rodinných center, které fungují v Kutné Hoře, popisuje jejich vznik, činnost, aktivity, programy atd. pomocí pozorování, analýzy dokumentů daných institucí a rozhovorů s představiteli zařízení (příklad dobré praxe).

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KRAUS, Blahoslav; POLÁČKOVÁ, Věra. Prostředí, člověk, výchova. Brno : Paido, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2. KREBS, Vojtěch a kol. Sociální politika. Praha : Aspi, 2005. 504 s. ISBN 80-7357-050-5. KRÍŽOVÁ, Alena. Práce a péče: proměny "rodičovské" v České republice a kontext rodinné politiky Evropské unie. Praha : Slon, 2008. 163 s. ISBN 978-80-86429-94-6. MATOUŠEK, Oldřich. Rodina jako instituce a vztahová síť. Praha : Sociologické nakladatelství, 1993. 124 s. ISBN 80-901424-7-8. MITCHELL, Eva. Finanční podpora rodin s dětmi v České republice v evropském kontextu. Praha : Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2010. 136 s. ISBN 978-80-7330-183-5. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Adriana Sychrová**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2012**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

 Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 34

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2011

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznam použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/200 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 27. 3. 2012

Jiříková Martina

Poděkování:

Dovoluji si touto cestou vyjádřit poděkování paní magistře Sychrové (vedoucí práce), která mi poskytla cenné rady a připomínky ohledně zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům a mému příteli, kteří mě při mém studiu podporují.

Anotace a klíčová slova

Cílem bakalářské práce je analýza rodinné politiky ve městě Kutná Hora. První tři kapitoly se věnují výše uvedené problematice v České republice (např. finanční a materiální zajištění rodiny, služby péče o děti, podpora rodin se specifickými potřebami atd.) a poté charakteristikou města Kutná Hora. V následujících kapitolách jsou zahrnuta všechna aktuální zařízení a aktivity rodinné politiky ve městě Kutná Hora. Závěrem práce je zpracována případová studie třech rodinných center, které fungují v Kutné Hoře.

Klíčová slova

rodina, rodinná politika, legislativa, finance, služby, aktivity na podporu rodin, město Kutná Hora, rodinné centrum

Title

The Family Policy in the Town of Kutná Hora.

Abstract

The aim of the thesis is an analysis of family policy in Kutná Hora. The first three chapters deal with the above issues in the Czech Republic (e. g. financial and material security of the family, childcare, support for families with special needs, etc.) and with the characteristics of Kutná Hora. The following chapters include all current facilities and activities of family policy in Kutná Hora. Finally, this work is a case study of three family centres which operate in Kutná Hora.

Keywords

family policy, legislation, finance, services, activities to support families, the city of Kutná Hora, a family centre

Obsah

Úvod.....	8
1 Pojem rodina	9
1.1 Vývoj rodiny od počátku společenství	9
1.2 Obecné pojetí rodiny	11
2 Rodinná politika.....	14
2.1 Charakteristika rodinné politiky.....	14
2.2 Cíle rodinné politiky	15
2.3 Typologie rodinné politiky v Evropě	16
2.4 Nástroje rodinné politiky.....	18
2.4.1 Legislativa.....	18
2.4.2 Finance.....	19
2.4.3 Instituce pro rodiny	22
2.5 Podpora rodin se specifickými potřebami.....	24
2.5.1 Rodina se členem se zdravotním postižením	25
2.5.2 Rodina se seniorem	26
2.5.3 Rodiny přistěhovalců	26
2.6 Slučitelnost práce a rodiny	27
3 Rodinná regionální politika	29
3.1 Město Kutná Hora	31
3.2 Podpora rodin v Kutné Hoře	34
3.3 Katalog rodinné politiky města Kutná Hora	38
4 Rodinná centra v Kutné Hoře- případové studie	43

4.1	Rodinné centrum Špalíček	45
4.2	Mozaika.....	49
4.3	Rodinné centrum Pec	52
4.4	Diskuze.....	56
5	Závěr	60
6	Seznam použitých zdrojů.....	62
7	Přílohy.....	66

Úvod

Zvolení tématu bakalářské práce nebylo pro mne nikterak jednoduché. Chtěla jsem takové téma, které by bylo pro mne zajímavé. Ve chvíli, kdy mě napadlo téma týkající se rodin v Kutné Hoře, neváhala jsem. Proč právě Kutná Hora? Důvod je jednoduchý. Město Kutná Hora je místem mého narození a také místem, kde jsem po základní škole pokračovala ve studiu. Navíc sama jako budoucí matka chci zjistit, co toto město v rámci rodinné politiky nabízí.

Bakalářská práce má popisný charakter. Jejím cílem je analýza rodinné politiky v již zmiňovaném městě. Analýza se týká především komunitního plánu města, katalogu institucí a v poslední řadě případových studií všech fungujících rodinných center a diskuzí k nim. Informace jsou vyhledávány pomocí osobních návštěv v institucích, katalogu sociálních a souvisejících služeb města Kutné Hory, rozhovorů, e-mailové komunikace a také pomocí internetových stránek.

Ve své práci se věnuji podpoře rodin v Kutné Hoře, zejména oblastí aktivit určených pro podporu funkčních i nefunkčních rodin a také případovým studiím všech fungujících rodinných center. Ovšem než se dostanu k samotné podpoře rodin v Kutné Hoře, uvedu nejdříve základní pojmy, které se k dané problematice vztahují. První kapitola zpracovává pojem rodina, seznamuje s vývojem rodiny a s obecným pojetím rodiny. Další kapitola charakterizuje pojem rodinná politika, který dále podrobně rozebírá. Nejprve uvádí samotnou charakteristiku pojmu, poté její cíle, nástroje a také přibližuje problematiku rodin se specifickými potřebami a dále slučitelnosti práce a rodiny. Třetí kapitola má za úkol charakterizovat regionální rodinnou politiku a s ní popsat město Kutná Hora. K zmiňovanému popisu patří: charakteristika Kutné Hory, podpora rodin pomocí komunitního plánu města a poté uvedením katalogu rodinné politiky ve městě Kutná Hora. Součástí bakalářské práce je případová studie všech fungujících rodinných center v Kutné Hoře. Závěrečnou kapitolu tvoří diskuze na téma případových studií, které jsou rozebrány dle specifických hledisek.

1 Pojem rodina

1.1 Vývoj rodiny od počátku společenství

S pojmem rodina se tehdejší civilizace setkala už v dobách pravěku a to přesněji v mladší době kamenné. Člověk dnešního typu žil ve skupinách, které byly pokrevně spřízněné, je dost pravděpodobné, že tyto skupiny byla společností klanovou. V těchto dobách se nevyklučuje existence mužských náčelníků, jelikož muž má v této společnosti, a to až v podstatě do naší doby, výsadní postavení. V pozdějších dobách byly rodiny zakládány převážně kvůli státu.¹ V době homérské, tj. v 8. a 7. stol př. n. l. byl hlavním souborem rodiny rod, z rodu odvozovaly svůj původ a uctívaly jej. V této době byly rodiny striktně patriarchální. Ve starověkém Řecku cenili rodinu natolik, že sestavili první právní kodex, tzv. „Dvanáct desek“, ve kterých prohlásili, že rodina je základní jednotkou společnosti. Ve středověku měla rodina opět patriarchální charakter, ale objevuje se tu i mnohoženství. Novověká doba a doba naše patří zejména industrializaci a modernizaci.² Pro rodiny v této době jsou velmi charakteristické rysy typu: odkládání sňatků, rození dětí až na dobu co nejpozději, zvyšování rozvodovosti, tendence omezovat počet dětí v rodině, a další.

Krebs uvádí podrobnější vývoj rodiny. Z hlediska jejího vývoje měla po dlouhá předcházející staletí až do dnešní doby stabilní, obvykle tři i vícegenerační podobu a byla chápána především jako ekonomická jednotka. Dříve bylo rodinné chování založeno na respektování křesťanské manželské morálky a chápáno jako nerozlučitelný svazek muže a ženy, jehož smyslem je plození dětí. Funkce rodiny se v čase nijak podstatně neměnily, jelikož velký počet narozených dětí byl doprovázen vysokou dětskou úmrtností. První etapu významných proměn tradiční rodiny přineslo devatenácté století, období industrializace a s ní spojené urbanizace, které byly doprovázeny silnými migračními pohyby za prací do měst a počátky liberalizace při uzavírání sňatků. Tato změna zapříčinila změny v rozpadu vícegeneračních soužití rodin a snížení průměrné velikosti domácností. Další impuls, který byl podstatnou změnou pro rodiny, bylo akceptování liberálnějšího rozvodového zákonodárství, především od dvacátých let minulého století, kdy docházelo

---

¹MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1. Praha: Portál, 2003, 380 s. ISBN 80-7178-548-2.

²MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, 124 s. ISBN 80-901424-7-8.

ke snižování počtu dětí v rodinách- nejdříve u vyšší a střední vrstvy, později u městské populace a nakonec na venkově. Tyto změny, které Evropou procházely, byly časově odlišené, nejdříve zasáhly západ Evropy, později její jižní a východní část. Rychlost šíření těchto změn byla podmíněna určitými faktory: intenzitou rozvoje demokracie, ekonomického vývoje a s tím souvisejícího rozšiřování městského způsobu života.³

Po ukončení druhé světové války prošly rodiny významnými etapami. Po roce 1945 se stabilizovalo reprodukční chování, což znamená, že mladí lidé spolu uzavřeli sňatek a až po něm došlo k narození prvního dítěte. Tímto došlo i ke snížení hranice sňatku a prvního porodu pod 25 let. V druhé polovině šedesátých let dvacátého století rodinné chování významně ovlivnily postoje mladé generace, tzv. „poválečná populační vlna“. Nechtěli stereotypní tradiční zakládání rodin a podoby rodin, preferovali delší etapu vzdělávání, získávání zkušeností a zajištění pozic i na trhu práce. Týkalo se to stále větší míry mladých žen. V průběhu dalších let se tento trend všeobecně prosadil, a tak mladí odkládají založení rodiny a narození prvního dítěte. Z demografického hlediska se to projevuje úbytkem narozených dětí, nejplodnější věk ženy se posouvá k třiceti letům a také rostoucím průměrným věkem manželů. Populační opatření v sedmdesátých letech minulého století bylo přijato v řadě středoevropských zemí. Opatření bylo zakládáno na volnosti uzavírání manželství, růstu úrovně vzdělávání a kvalifikace žen, rozvoji demokracie a osobních práv (tzn. rozšíření antikoncepce, uplatnění práv žen o svém budoucím mateřství) a dalších opatření.⁴ V posledních letech by se dalo říci, že základem uzavření manželství je láska a sexuální přitažlivost. Muži a ženy jsou si rovnější než dříve.

Kraus a Poláčková uvádějí charakteristiku současné rodiny. Podoba současné rodiny by se dala vymezit do určitých bodů a to:

1. velké množství funkcí převzali sociální instituce,
2. oblast zakládání rodiny ztrácí ritualizovanou podobu,
3. snižuje se stabilita rodiny,
4. mění se celková struktura rodiny,
5. rozvoj zaznamenává antikoncepce a plánované rodičovství,

---

³KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Praha: Aspi, 2005, 3. 504 s. ISBN 80-7357-050-5.

⁴Tamtéž, str. 346- 348

6. proměny v organizaci cyklu rodiny,
7. zvyšují se nároky na čas strávený v pracovním procesu a další.⁵

Od dob, kdy existovala tradiční podoba rodin, proběhlo mnoho změn. Návrat k nim, ke stabilním podobám rodin není dnes fakticky možný.

1.2 Obecné pojetí rodiny

První společnost, se kterou se dítě potká, je právě rodina, která výrazně ovlivňuje vývoj dítěte a vztahy k ostatním osobám i společenským skupinám. Vše, co by každá funkční rodina měla umožňovat jedinci, je především opora a to ve všech případech, ve kterých si dotyčný nedokáže sám poradit.

Každá rodina má svůj cyklus, který představuje neustálé předávání a přebírání přesně definovaných rolí různými členy rodiny, kteří jsou k jejich výkonu „určení“, ale i uchování tradic a stereotypů za předpokladu biologické reprodukce rodiny.⁶ Vývojový cyklus rodiny začíná seznamováním partnerů a obvykle končí smrtí jednoho z nich. Stádia, která do vývojového cyklu patří, jsou např.: narození prvního dítěte, odchod posledního dítěte z domova, rekonstrukce rodiny po rozvodu a další. Přejít z jednoho stádia do druhého často představuje obtížnou událost.

Mluví-li se o rodině, máme sklon si představovat tzv. úplnou rodinu- totiž otce, matku a jejich děti. Spousta lidí si myslí, že by takto měla vypadat většina rodin, bohužel opak je pravdou. V dnešní moderní době je dítě především velkou ekonomickou investicí, a proto je zplození potomka velmi zvažované rozhodnutí.

Pojem rodinná domácnost je používán pro přesnější označení vyjadřující soužití manželského či partnerského páru, nebo jednotlivci s dětmi žijící s jinou osobou, jejímž jádrem je úplná nebo neúplná rodina. Z pohledu sociologů je rodina charakterizována jako malá, primární sociální skupina jednotlivců, které jsou spojeny pokrevním příbuzenstvím, sňatkem či adopcí a dále vytvářejí ekonomickou jednotku, v níž její dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí.⁷

---

⁵KRAUS, B. - POLÁČKOVÁ, V. *Prostředí, člověk, výchova*. Brno: Paido, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2.

⁶ČERMÁKOVÁ, M. *Proměny současné české rodiny: (rodina - gender - stratifikace)*. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, 170 s. ISBN 80-85850-93-1.

⁷KNAUSOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze sociální politiky*. 2. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, 85 s. ISBN 80-244-1021-4.

Rodina je považována za nejstarší a zároveň za základní sociální jednotku společnosti. Ve všech kulturách lze pozorovat základní shodu v tom, co by každá funkční rodina měla dát svému dítěti a tím je: základní výživa, oblečení, ubytování, zdravotní péči a přístup ke vzdělání. Možný zmíněnou pěticí označuje jako tezi minimálního zaopatření- Minimum Provision Thesis.⁸

Každá rodina má v sobě nějaký systém, který můžeme studovat např.: systém výměny peněz, systém konzumace potravin, systém předávání bakterií a virů, ale především systém interakce chování členů rodiny. Pojem sociální interakce lze vysvětlit jako vzájemné působení lidí. Aby si k sobě lidé mohli vytvořit vztah, musí vstoupit do interakce, musí spolu komunikovat a ta je právě v rodině velmi důležitá.

Rodina má i své subsystémy: jednotlivce, dyády (např. manželský a rodičovský subsystém) a větší skupiny (např. sourozenci). Subsystémy vznikají jako spojenectví a to buď jako spojenectví generační nebo osob stejného pohlaví, ale i jako spojenectví založená na přitažlivosti opačných pohlaví.⁹

Území, které rodina považuje za své je buď dům se zahradou, nebo byt. Každý práh území rodiny je výrazem nedotknutelnosti cizího území. Matoušek uvádí, že práh je nárazníková zóna, v níž dochází k utlumení sociálního kontaktu.¹⁰

V předchozím textu bylo uvedeno, co by každá funkční rodina měla nabízet svému dítěti a jak by měla fungovat. V Psychologickém slovníku je funkční rodina označována jako: „rodina v níž dochází k úspěšnému řešení problémů, existuje příznivé emocionální klima a dochází ke stálému vyrovnávání vztahů uvnitř rodiny v souladu s životním cyklem jejich členů“¹¹. Ovšem existují i případy, kdy to takto v rodině nefunguje. Tyto rodiny bývají zpravidla označovány za rodiny dysfunkční. Dysfunkce rodiny dle Psychologického slovníku znamená: „narušenou schopnost rodiny zabezpečovat některou z jejich základních rolí, zejména ve vztahu k dítěti neschopnost zajišťovat jeho základní potřeby“¹². S označením dysfunkční rodiny se zejména jedná o rodiny: se zanedbávaným a týraným

---

⁸MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006, 311 s. ISBN 80-86429-58-X.

⁹MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1. Praha: Portál, 2003, 380 s. ISBN 80-7178-548-2.

¹⁰MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, 124 s. ISBN 80-901424-7-8.

¹¹HARTL, P. – HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. Praha: Portál, 2000, 776 s. ISBN 80-7178-303-X. str. 512

¹²Tamtéž, str. 127

dítětem, rodiny s mladým delikventem, v rozvodovém řízení, v rodinné krizi, se závislým členem například na drogách a podobně. Takovéto rodiny potřebují pomoc zejména odborníků.

Langmeier a Krejčířová považují za základní funkce rodiny:

- 1) reprodukční funkce- rodina zůstává základní jednotkou „plození nové generace“,
- 2) hospodářská funkce- v každé rodině se musí hospodařit,
- 3) emocionální funkce- rodina poskytuje všem svým členům emoční uspokojení,
- 4) socializační funkce- rodina uvádí své dítě rozhodujícím způsobem do společnosti.¹³

---

¹³LANGMEIER, J. – KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195-X.

2 Rodinná politika

2.1 Charakteristika rodinné politiky

Pojem politika má v jazyce českém, německém, francouzském a ve většině dalších jazyků pouze jediný výraz, zatímco v anglickém jazyce má hned tři termíny, které je zapotřebí od sebe odlišit. Při vysvětlení pojmu politika je lepší použít rozdělení na termíny, jak je uvedeno v anglickém jazyce. Jsou jimi polity, politics a policy. Policy je brán za samotný obsah politiky. Policy se dotýká konkrétních politických rozhodnutí, opatření a „výstupů“ (zákony a nařízení, programy), jež se přímo týkají občanů. V politics dochází ke konfliktu a shodě mezi politickými aktéry. A poslední termín polity tvoří rámec konkrétního politického řádu. Tyto tři pojmy polity, policy a politics jsou dimenzemi pojmu politika a vytvářejí dohromady jistou jednotku.¹⁴

„Rodinnou politiku lze chápat jako soubor činností a opatření státu (resp. orgánů veřejné moci), která vědomě směřují k uznání a podpoře výkonu rodinných funkcí ve společnosti včetně finanční i nefinanční kompenzace nákladů na ně vynaložených, a to při současném vymezení sociálních forem, na něž se tato opatření vztahují.“¹⁵ V užším pojetí by se rodinná politika dala popsat jako určitý systém pro rodinu, který zahrnuje dávky a služby s výhradním zaměřením na páry s dětmi nebo na osamělé rodiče. Tyto dávky zahrnují hotovostní i věcnou podporu a to formou:

- přímých finančních transferů rodinám,
- slev na daních pro rodiny s dětmi,
- mateřskou a rodičovskou dovolenou,
- zařízeními péče o děti a dotací na zařízení,
- rodinným právem.

V obecnějším pojetí by se rodinná politika dala chápat jako soubor činností, které jsou zaměřeny na všechny oblasti veřejných politik, jež mohou mít potenciální vliv na blaho

---

¹⁴VESELÝ, A. – DRHOVÁ, Z. – NACHTMANNOVÁ, M. *Veřejná politika a proces její tvorby: co je "policy" a jak vzniká*. 1. Praha: Univerzita Karlova, Centrum pro sociální a ekonomickou strategii, 2005, 43 s.

¹⁵*Národní zpráva o rodině*. Ministersvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s. str. 13

rodin (včetně politik a opatření ve veřejné dopravě, imigraci, bezpečnosti, vzdělání apod.).¹⁶

Autonomie rodiny neznámá nezávislost na legislativních normách. Ve chvíli kdy dochází k porušování zákona v rodinách např. v případě domácího násilí nebo týrání dětí, stát musí okamžitě zakročit.

Objektem rodinné politiky jsou tedy rodiny, ale ty mohou mít různé formy:

- funkční rodina se správnou reprodukční, hospodářskou, emocionální a socializační funkcí;
- sociálně patologická, ve které se vyskytuje násilí, zneužívání dětí, jejich týrání a podobně;
- sociálně potřebná, která se potýká s chudobou, nezaměstnaností a podobně.

Dále do objektu rodinné politiky patří jednotlivci, kteří se vyskytují ve specifických situacích např.: osamělí starší lidé, lidé připravující se na rodičovství, pracující matky a další.

V rámci Evropské unie je rodinná politika především v kompetenci jednotlivých států, její obsah není na národní úrovni přesně vymezen, ačkoliv je chápána jako soubor opatření na podporu rodiny v rámci sociální politiky.¹⁷

2.2 Cíle rodinné politiky

Ve výše uvedené charakteristice rodinné politiky je zřejmý i cíl rodinné politiky. Cílem rodinné politiky by tedy mělo být vytvoření takového prostředí, v němž nebude rodinný život znevýhodněn oproti ostatním formám života a v němž budou existovat podmínky pro kvalitní výkon rodinných funkcí v jejich přirozeném prostředí.

Na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí, konkrétně v dokumentu Národní koncepce rodinné politiky jsou podrobněji uvedeny cíle rodinné politiky. Koncepce rodinné politiky dělí cíle na obecné a specifické.

Mezi **obecné cíle rodinné politiky** patří:

- 1) Posunutí tvorby všestranně příznivých podmínek pro rodinu do centra pozornosti politické i správní.

---

¹⁶KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Praha: Aspi, 2005, 3. 504 s. ISBN 80-7357-050-5.

¹⁷Tamtéž, str. 349

- 2) Posilovat hodnoty rodiny a vlastní odpovědnost za funkčnost a stabilitu především u dnešní mladé generace. V následujících generacích podporovat výchovu k partnerství, manželství a rodičovství.
- 3) Posílení ekonomické a sociální suverenity rodin a jejich členů na trhu práce prostřednictvím daňového systému a systému sociálního zabezpečení (s důrazem na služby pro rodiny). Výsledkem toho opatření je schopnost rodin plnit své funkce ve všech obdobích svého vývojového cyklu.
- 4) Vytváření rozvoje rodinné politiky, která je koordinovaná veřejnou správou za účasti občanského sektoru, komerčním sektorem, odborníky, médii a širokou občanskou veřejností.
- 5) Podpora při koncipování účinné rodinné politiky rozvíjením výzkumu za účelem poskytnutí dostatečných poznatků o aktuálních a perspektivních potřebách rodin a vhodných způsobech jejich uspokojování.¹⁸

Mezi **specifické cíle rodinné politiky** patří:

- 1) Vytváření takové rodinné politiky, aby rodiny mohly mít tolik dětí, kolik si přejí, a v době, kterou si zvolí.
- 2) Minimalizace handicapů dětí vyrůstajících v ekonomicky a sociálně oslabených či neúplných rodinách za pomoci podpůrných opatření. Rozdíl mezi těmito dětmi a vrstevníky, kteří vyrůstají v ekonomicky i sociálně silných rodinách a to v oblastech: vzdělávání, uplatnění na trhu práce a ve společnosti, by měl být minimální.
- 3) Vytváření rodičům vhodných podmínek pro lepší slučitelnost rodinných a profesních rolí.¹⁹

2.3 Typologie rodinné politiky v Evropě

Stát v rámci sociální politiky zajišťuje občanům sociální ochranu, která může mít mnoho podob. Některé země poskytují pomoc až v nejnnutnějším případě, oproti jiné země

---

¹⁸*Národní koncepce rodinné politiky* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2005 [cit. 2011-12-30]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/2125/koncepce_rodina.pdf>.

¹⁹Tamtéž

dávají podporu častěji a plošněji.²⁰ Státní programy se mohou zaměřit např. na ochranu stárnoucí populace nebo naopak na mladou generaci.

Jak již bylo uvedeno výše, v rámci Evropské unie je rodinná politika v kompetenci jednotlivých států. Avšak podle příbuznosti cílů a nástrojů, lze rozlišit tři typy rodinné politiky.²¹

1. liberální typ rodinné politiky se vyznačuje:

- pasivní politika zaměstnanosti;
- nízké zastoupení státního sektoru na trhu práce, flexibilní pracovní trh;
- významná role nestátních subjektů;
- sociální zabezpečení je v tomto typu omezené- sociální dávky zejména pro chudé lidi.

2. sociálně tržní typ rodinné politiky se vyznačuje:

- vysoké zdanění,
- vysoká participace žen na trhu práce,
- aktivní politika zaměstnanosti,
- systém svými ochrannými rysy umožňuje lepší skloubení pracovní a rodinné sféry než systém liberální.

3. universalistický typ rodinné politiky se vyznačuje:

- ochrana osob, které nejsou zaměstnány z důvodu zdravotního postižení, ztráty pracovního místa, odchodu do důchodu;
- sociální dávky jsou závislé na době pojištění a výši odváděného pojištění;
- podpora tradiční dělby rolí muže a ženy, žena je ekonomicky závislá na muži, živiteli rodiny;
- stejná sociální podpora poskytována všem rodinám.

Universalistický typ rodinné politiky je vymezen zejména pro středoevropské prostředí. Kromě těchto ideálně-typických modelů existují v zemích Evropské unie nejrůznější

---

²⁰MITCHELL, E. *Finanční podpora rodin s dětmi v České republice v evropském kontextu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. 136 s. ISBN 978-80-7330-183-5.

²¹KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Praha: Aspi, 2007, 4. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.

hybridní formy.²²

2.4 Nástroje rodinné politiky

Každá politika a to i ta rodinná má nástroje, které umožňují dané politice fungovat. Mezi nástroje rodinné politiky patří zejména finance, legislativa a instituce.

Politika týkající se rodiny je ve své podstatě založena na zásahu veřejné moci do soukromého prostoru. To vše nezbytně vede k otázce po legitimitě takového zasahování do života rodiny. Finanční i nefinanční podpora rodiny je často důležitým nástrojem k ovlivnění určitých rozhodnutí, avšak jakákoli forma podpory by neměla vytvářet pouto závislosti rodiny na státu, ale naopak posilovat soběstačnost a nezávislost rodiny.²³

2.4.1 Legislativa

Jak již bylo řečeno v první kapitole této práce, v demografickém kontextu dochází ve společnosti k poklesu zakládání sňatků, odkládání početí na co nejpozději, k nárůstu rozvodů, počtu neúplných rodin a další.

Stát reaguje na zmiňované proměny rodinných struktur se zpožděním, zejména v úpravě legislativy.²⁴ Zásadní legislativu pro rodiny představují:

- Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Dne 4. 12. 1963 byl prvně schválen Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů a jeho účinnost nastala až další rok, přesněji 1.4. 1964.²⁵ Zákon o rodině upravuje: 1. manželství, 2. vztahy mezi rodiči a dětmi, 3. výživné. Ve druhé části zákona o rodině č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů, konkrétněji v hlavě první je rozebrána rodičovská zodpovědnost. Rodičovská zodpovědnost je souhrn práv a povinností při péči o nezletilé dítě, při zastupování nezletilého dítěte a při správě jeho jmění. Tato

---

²²Národní zpráva o rodině. Ministersvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.

²³Tamtéž, str. 15

²⁴MITCHELL, E. *Finanční podpora rodin s dětmi v České republice v evropském kontextu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. 136 s. ISBN 978-80-7330-183-5.

²⁵Národní zpráva o rodině. Ministersvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.

hlava dále například říká, že rodiče mají být osobním životem a chováním příkladem svým dětem. Dítě je povinno své rodiče ctít a respektovat.

Zákon, který se dotýká rodiny, je i Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon se může týkat rodin, u kterých byl spáchán trestný čin typu např. zanedbávání povinné výživy, únos, obchod s dětmi, pohlavní zneužívání a další.

Dalším důležitým zákonem, týkající se rodiny, je Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon například stanovuje, že sociálně-právní ochranu zajišťují orgány sociálně-právní ochrany, jimiž jsou:

- krajské úřady,
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- obecní úřady,
- ministerstvo a další.

Dále se zákon o sociálně-právní ochraně dětí zabývá: opatřeními, zařízeními sociálně-právní ochrany dětí, správními delikty a podobně.

2.4.2 Finance

Jednou z nejdůležitějších podpor rodin je právě finanční podpora od státu. Tato podpora je chápána jako tzv. kompenzace nákladů života v rodině. Finanční a materiální podpora rodin se zejména odráží v ekonomické úrovni státu a také v rozsahu aktivit státu v sociální politice.

V České republice se státní finanční podpora dělí na přímou, nepřímou a na formu podpory rodiny finančního charakteru ve veřejném sektoru. Přímá finanční podpora rodiny má podobu dávek plynoucích ze sociálního zabezpečení (dávky sociálního pojištění, sociální péče a státní sociální podpory). Nepřímá podpora se týká daňového opatření na podporu rodiny. Třetí a poslední formou podpory rodiny finančního charakteru je ve veřejném sektoru např.: slevy v dopravě či kultuře, speciální výhody poskytované rodině při nákupu produktů a služeb a další.²⁶

---

²⁶MITCHELL, E. *Finanční podpora rodin s dětmi v České republice v evropském kontextu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. 136 s. ISBN 978-80-7330-183-5.

Dle Hall a Midgley jsou sociální dávky definovány jako: „*univerzální program sociálního zabezpečení, který poskytuje výhody pro určité kategorie lidí, jako jsou starší lidé, děti a rodiny bez ohledu na jejich příjmy a prostředky*“²⁷.

Sociální pojištění má za úkol zajistit rodiny v případě nepříznivé sociální události (ztráta zaměstnání, nemoc, těhotenství, stáří, invalidita či rané mateřství), která vede ke krátkodobé či dlouhodobé ztrátě příjmu, a to odpovídající náhradou, která pomůže aspoň z části vyrovnat vzniklou příjmovou nerovnost.²⁸ Do systému sociálního pojištění patří:

- pojištění v nezaměstnanosti,
- nemocenské pojištění (upravuje Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů),
- důchodové pojištění (upravuje Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů).

Sociální pojištění je financováno z příspěvků od zaměstnanců, zaměstnavatelů a státu.

Státní sociální podporu upravuje Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Tato podpora označuje dávky, poskytované osobám (rodinným příslušníkům) ve společensky uznaných sociálních situacích. Státní sociální podpora je hrazena státem. V rámci systému státní sociální podpory jsou dávky rozděleny na dávky poskytované v závislosti na výši příjmu a na ostatní dávky.

1) Dávky poskytované v závislosti na výši příjmu jsou:

- přídavek na dítě,
- sociální příplatek,
- příspěvek na bydlení,
- příspěvek na dopravu.

2) Ostatní dávky jsou:

- porodné,
- pohřebné,

---

²⁷HALL, A. – MIDGLEY, J. *Social Policy for Development*. London: Sage Publications, 2004. ISBN 0-7619-6714-1. str. 13 (Glossary)

²⁸Ministerstvo práce a sociálních věcí, *Oddělení rodina a ochrana práv dětí* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/4#fpr>.

- dávky pěstounské péče,
- zaopatřovací příspěvek,
- rodičovský příspěvek.

V systému **sociální péče** jsou zahrnuty dávky poskytované občanům, jejichž příjem nedosahuje částek životního minima a za předpokladu, že si nemohou svůj příjem zvýšit kvůli svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných závažných důvodů.²⁹ Mezi dávky sociální péče patří:

- pomoc v hmotné nouzi,
- dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením.

Dávku sociální péče, pomoci v hmotné nouzi, upravuje Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Dle zákona tato dávka poskytuje pomoc rodině, jestliže rodina nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb jejích členů. Mezi dávky v systému pomoci v hmotné nouzi patří: příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

Jak již bylo výše uvedeno, státní finanční podpora se skládá z přímé a nepřímé formy podpory, také z formy podpory rodin finančního charakteru ve veřejném sektoru. Nepřímá podpora rodin od státu je prostřednictvím daňových opatření. Mezi daňové opatření patří:

- daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem v domácnosti poskytované formou slevy na dani, formou daňového bonusu, případně kombinací obou forem;
- odpočet na manžela či manželku (sleva na dani).³⁰

²⁹MITCHELL, E. *Finanční podpora rodin s dětmi v České republice v evropském kontextu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. 136 s. ISBN 978-80-7330-183-5.

³⁰Ministerstvo práce a sociálních věcí, *Oddělení rodina a ochrana práv dětí* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/4#fpr>.

2.4.3 Instituce pro rodiny

Instituce neboli aktivity, které slouží pro podporu rodiny v rámci rodinné politiky se týkají jak funkčních, tak i dysfunkčních rodin. Dle Ministerstva práce a sociálních věcí lze aktivity pro rodinu rozdělit do tří typů:

- 1) sociální služby,
- 2) služby pro podporu fungující rodiny,
- 3) činnosti poskytované v rámci sociálně-právní ochrany dětí.³¹

1) Sociální služby

Sociální služby poskytují pomoc lidem, kteří jsou v nepříznivé sociální situaci, aby zůstali rovnocennými členy společnosti a mohli využívat jejich přirozených zdrojů, žít v kontaktu s ostatními lidmi a v přirozeném rodinném a sociálním prostředí. Úkolem sociální služby je tedy prevence sociálního vyloučení, podpora života v přirozeném společenství a ochrana zranitelných skupin obyvatelstva. Aby zmiňované úkoly mohly být zabezpečeny, byly stanoveny požadavky na kvalitu poskytování služeb v podobě standardů kvality.³²

Současný stav fungování sociálních služeb pro rodiny odráží nedostatky charakteristické pro celý systém sociálních služeb. Nedostatky ve sféře prarodinných služeb jsou zejména v nedostatečné legislativní podpoře, což se týká především nových typů služeb, které nejsou dosud legislativně ukotveny. Dalším problémem je: nedostatečné vytvoření a rozvíjení sítě všech typů prarodinných sociálních služeb v jednotlivých regionech a v zajištění dostupnosti a informovanosti klientů.³³

Sociální služby upravuje Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Dle zákona o sociálních službách se **druhy sociálních služeb** dělí na:

- sociální poradenství (např. manželské a rodinné poradenství, poradny pro osoby se zdravotním postižením, poradny pro oběti trestných činů a další),

---

³¹ Ministerstvo práce a sociálních věcí, *Oddělení rodina a ochrana práv dětí* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/4#fpr>.

³² *Národní zpráva o rodině*. Ministerstvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.

³³ Tamtéž, str. 138-143

- služby sociální péče (např. osobní asistence, pečovatelská služba, centra denních služeb a další),
- služby sociální prevence (raná péče, telefonická krizová pomoc, azylové domy, domy na půli cesty a další).

Mezi **formy poskytování sociálních služeb** patří:

- terénní sociální služby- služby jsou poskytovány v přirozeném prostředí klienta,
- ambulantní služby- klient za službami dochází do určených institucí,
- pobytové služby- klientovi se poskytují služby spojené s ubytováním v určených zařízeních sociálních služeb.

Zákon o sociálních službách uvádí i **zařízení sociální služeb** a mezi ně patří např.:

- poradny,
- noclehárny,
- odlehčovací služby,
- osobní asistence,
- pečovatelská služba,
- centra denních služeb,
- domy na půli cesty,
- krizová pomoc,
- azylové domy,
- chráněné bydlení,
- kontaktní centra a další.

Ministerstvo práce a sociálních věcí na svých internetových stránkách uvádí, jaké služby spadají do oblasti podpory pro fungující rodiny a do oblasti činnosti poskytované v rámci sociálně-právní ochrany dětí.

2) Služby na podporu fungující rodiny

Služby na podporu fungující rodiny se dělí na komerčně poskytované služby a na nekomerčně poskytované služby na podporu fungujících rodin.

1) Komerčně poskytované služby na podporu fungující rodiny

- hlídání dětí
- pomoc v domácnosti
- volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti

2) Nekomerčně poskytované služby na podporu fungující rodiny

- mateřská centra
- poskytování volnočasových aktivit pro děti nebo pro rodiny s dětmi (např. **rodinná centra**, družiny)
- podpora k harmonickému partnerství, manželství a odpovědnému rodičovství (zejména přednášková činnost a kurzy)

3) Činnosti poskytované v rámci sociálně-právní ochrany dětí

- poradenská činnost v rámci sociálně-právní ochrany dětí
- preventivní činnost v rámci sociálně-právní ochrany dětí³⁴

2.5 Podpora rodin se specifickými potřebami

V žádné společnosti neexistuje rodina, které by nepotřebovala pomoc v jakékoliv etapě svého vývoje či události, kterou právě prochází. Rodina se specifickými potřebami by se dala vyznačit jako rodina, která má určitá specifika, kterými se liší od ostatních funkčních rodin. V této kapitole jsou uvedeny pouze některé rodiny, které se dají označit za „rodiny se specifickými potřebami“.

---

³⁴ Ministerstvo práce a sociálních věcí, Oddělení rodina a ochrana práv dětí [online]. © 2012 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/4#fpr>.

2.5.1 Rodina se členem se zdravotním postižením

S postižením člověka přichází do rodiny šok i velké starosti. Pro spousty rodin je zpočátku těžké se s touto situací vypořádat. V prvních dnech je důležité získat informace od odborníků, aby v budoucnosti byl umožněn, co možná nejkvalitnější život postiženého.

Mezi hlavní problémové oblasti rodin se členem se zdravotním postižením patří jednak případná potřeba pomoci a podpory v této situaci a dále i finance. Je zřejmé, že nejdůležitější element, který dokáže ovlivnit situaci rodiny, jsou právě finance.

Pro osobu se zdravotním postižením je velmi obtížné získat práci, ačkoli úřady práce věnují zvýšenou péči pro zprostředkování zaměstnání osobám se zdravotním postižením. Pokud osoba se zdravotním postižením nemůže pracovat nebo je dokonce nutné, aby se o takovou osobu staral člen rodiny, je rodina finančně zabezpečena z dávek, které nahrazují příjem.

Při narození postiženého dítěte je raná fáze tím nejdůležitějším bodem vývoje. V této době rodiče musí své dítě svěřit do péče zdravotníků a dalších odborníků. V začátcích velmi pomohou „služby rané péče“ poskytované rodinám s takovýmto problémem. Tyto služby spočívají v podpoře rodičů, zejména získáním cenných informací pro řešení takovéto situace a v doporučení odborníků pro péči o jejich dítě. V České republice se tyto služby stále rozvíjejí, ale stále v některých regionech je jejich dostupnost velmi obtížná. Další specifickou oblastí pro rodiče s dítětem se zdravotním postižením se stává výchova a vzdělání. Existují speciální mateřské školy a další zařízení: mimo již zmíněné „rané péče“, sem patří i centra denních služeb nebo speciální pedagogická centra. Pro děti školního věku existují i speciální školy, ale v současné době se stále více prosazuje integrace dětí se zdravotním postižením do běžných tříd. Tato integrace je velmi důležitá jak pro děti se zdravotním postižením, tak pro ostatní děti. Děti se zdravotním postižením se lépe dokáží zapojit do běžné společnosti a pro zdravé děti je významná při formování postojů veřejnosti a odstraňování předsudků vůči osobám se zdravotním postižením.³⁵

Dospělý člověk se zdravotním postižením pobírá dle závažnosti postižení částečný nebo úplný invalidní důchod podle Zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

---

³⁵Národní zpráva o rodině. Ministersvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.

Odstraňování bariér, zvyšování počtu sociálních služeb, umožnění optimální integrace dětí do běžných škol a další, to vše může pomoci rodinám se členem se zdravotním postižením. Avšak i přes to všechno, tato situace není pro rodiny nikterak jednoduchá.

2.5.2 Rodina se seniorem

Když člen rodiny zestárne a po zdravotní stránce není zcela způsobilý, potřebuje také pomoc. Ke stárnoucímu člověku je důležité zachovávat úctu. V okamžiku, kdy je potřeba pomoci stárnoucímu člověku, je péče rodiny mnohem přijatelnější než poskytovaná sociální péče v institucích. Nástrojů pro podporu těchto rodin je mnoho např.: příspěvek na bydlení, finanční podpora rodin pečujícího o seniora, starobní důchod atd. Problematika týkající se rodin se seniory stále nabývá na objemu, a to z důvodu rostoucího podílu seniorů v České republice.

2.5.3 Rodiny přistěhovalců

Mezi rodiny se specifickými potřebami patří i rodina přistěhovalců. Většinové problémy, kterými se potýkají, se týkají zejména společnosti, do které se přistěhovali. Ochrana rodin cizinců ze strany státu je poskytována slučováním rodin přistěhovalců, sociálním zabezpečením, institucionálním zastoupením i vzděláním. Problematika týkající se přistěhovalců není zcela vyřešena, důležitým řešením je legislativa, ale i začlenění do společnosti, do které se přistěhují.³⁶

Mezi další rodiny se specifickými potřebami Matoušek uvádí např.:

- romské rodiny,
- rodiny uprchlíků,
- rodina se zanedbávaným, případně týraným dítětem,
- rodina se zanedbávaným, případně týraným dospělým a další.³⁷

---

³⁶Národní zpráva o rodině. Ministersvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.

³⁷MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, 124 s. ISBN 80-901424-7-8.

2.6 Slučitelnost práce a rodiny

Ukončení studia, vstup do prvního zaměstnání, začátek partnerského soužití či založení rodiny jsou brány za největší mezníky v životě každého jedince. Období lidského života mezi 18 a 25 lety je vůči adolescenci vyznačováno menší závislostí na rodičích, možností vlastního rozhodování a velkou nestabilitou, jelikož hledáme sami sebe, a to jak ve studijních či profesních zájmech, ale i v partnerském životě.³⁸

S narozením dítěte a emancipací žen do zaměstnání přichází otázka týkající se slučitelnosti práce a rodiny. Změny, které nastanou v rodině, jsou např.: v dělbě práce, ale i v redistribuci příjmů. V každých rodinách je důležitá dělba práce, jejíž charakter může být ovlivněn fází rodinného cyklu. Jedním z řešení pro zvládnutí sladění profesních a rodinných rolí je ve zkrácených pracovních úvazcích.

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, budoucí matce zajišťuje opatření, které obsahují nárok na:

- mateřskou dovolenou,
- rodičovskou dovolenou,
- sociálně protekční opatření zaručená zákoníkem práce.

Dále sem patří i dohoda, která spočívá v nepsané úmluvě mezi zaměstnavatelem a pracovníci, že po návratu z mateřské dovolené si udrží svou kvalifikaci a s tím bývalé i pracovní místo.

Možný uvádí přehled zaměstnanosti žen ve 20. století:

- poválečný stav- ženy v domácnosti, zakládají rodiny, více než jedna třetina pracuje;
- padesátá léta- ženy v průmyslu a zemědělství;
- šedesátá léta- ve větší míře ženy vstupují do administrativy a služeb, tím u žen dochází i ke zlepšení sociálního statusu;
- sedmdesátá léta- do práce vstupuje generace středně a vysoce vzdělaných žen;
- osmdesátá léta- největší podíl žen na trhu práce, obsazení rezortů: školství, zdravotnictví, obchod, veřejná správa, veřejné služby;
- devadesátá léta- vstup žen do podnikání a také první zkušenost s nezaměstnaností.

---

³⁸CHALOUPKOVÁ, J., et al. *Proměny rodinných a profesních startů*. 1. Jana Chaloupková. Praha: Sociologický ústav, 2010, 167 s. ISBN 978-80-7330-185-9.

Z toho přehledu je zřejmé, že dříve (v roce 1948) u žen dominovala pozice rolnice a dělnice. Oproti tomu dnes už většina žen pracuje v terciálním odvětví a ve službách.³⁹

Emancipace žen na trh práce má na svědomí změnu významu jednotlivých sektorů národního hospodářství a také nárůst služeb. Muselo dojít k rozšíření terciálního a kvarterního sektoru.⁴⁰

Čermáková uvádí a dále charakterizuje strategie slučitelnosti práce a profesních rolí:

- strategii dvoupříjmovou,
- strategii dvouosobní kariéry,
- strategii dvoukariérová manželství.

Většinovým řešením se staly postupně dvoupříjmové rodiny, což spočívá v tom, že oba rodiči vykonávají nekariérové povolání. V posledním půlstoletí se v celé Evropě vyvinul universální model právě dvoupříjmové rodiny. Období péče o malé dítě překlenuje mateřská dovolená, po ní se však matka dříve či později vrátí zpět ke svému zaměstnání.

V některých rodinách pro lepší zvládnutí profesní a rodinné role využijí strategii zvanou dvouosobní kariéry. Tato strategie spočívá v tom, že dobře fungující pár řeší obtížnou slučitelnost úspěchů v práci a při výchově dětí tak, že se oba rozhodnou založit sociální vzestup na spolupráci v podpoře kariéry jednoho z nich. To znamená, že v takovýchto rodinách najdeme manžela na rodičovské dovolené a zároveň podporuje svoji ženu v kariéře. Slabina se v této strategii nachází ve zradě vzájemné soudržnosti, obvykle se to stává s větším úspěchem toho druhého v podporované kariéře.

Pro dvoukariérová manželství při slučitelnosti profesních a rodinných rolí je charakteristické: preference práce před rodinou u mužů i žen, delší pracovní týden jak u mužů, tak u žen, vysoké pracovní vytížení obou partnerů a méně volného času v porovnání s ostatními muži a ženami.⁴¹

---

³⁹ MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006, 311 s. ISBN 80-86429-58-X.

⁴⁰ ČERMÁKOVÁ, M. *Proměny současné české rodiny: (rodina - gender - stratifikace)*. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, 170 s. ISBN 80-85850-93-1.

⁴¹ Tamtéž, str. 61-139

3 Rodinná regionální politika

Informace na dané téma jsou čerpány z Národní zprávy o rodině z roku 2004 a z dokumentu Ministerstva práce a sociálních věcí s názvem „Rodinná politika na úrovni krajů a obcí“, který se nachází na jejich internetových stránkách.

Jak již bylo řečeno výše, stát může podporovat rodiny především prostřednictvím legislativy, případně pomocí konkrétních finančních programů, ale realizaci konkrétních cílených opatření pro rodiny lze nejlépe provádět na úrovni orgánů samosprávy.

Národní zpráva o rodině uvádí, že veřejná správa prošla mnoha reformami. Právě tyto reformy zapříčinily, že řada kompetencí státu byla převedena na kraje a obce. Kraje a obce pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů (§2 odst. 2 zákona č. 128/2000, o obcích; § 1 odst. 4 Zákona č. 129/2000, o krajích, ve znění pozdějších předpisů). Samosprávným celkům byly dány možnosti pro vlastní iniciativu v rámci rodinné politiky, které se týkají bytové, sociální, dopravní, kulturní či jiné důležité oblasti. Regionální rodinná politika, ať již na úrovni krajské nebo komunální, má řadu výhod vůči státní rodinné politice. Mezi výhody patří: cílenost jednotlivých opatření na konkrétně zvolené skupiny, jejich srozumitelnost a bezprostřední dostupnost rodinám, stejně jako možnost úzké spolupráce občanské společnosti na koncepční činnosti i praktických aktivitách na regionální úrovni. V posledních desetiletí je v evropských zemích patrný trend rostoucího významu regionální rodinné politiky.⁴²

Cílem regionální rodinné politiky není ani nemůže být navodit stav, kdy by bylo ekonomicky výhodné mít rodinu a děti, avšak může napomoci, aby takovéto rozhodnutí, na něž navazuje výkon nejrůznějších rodinných funkcí, bylo ze strany společnosti nejen co nejvíce usnadněno, ale též patřičně společensky oceněno. Nástroje neboli i cíle regionální rodinné politiky jsou obdobné státní rodinné politice, které směřují ke komplexní podpoře rodiny, ale také vytváří společenské klima vstřícného vůči rodině. Nezbytným předpokladem je dostatečné institucionální zajištění. Státní rodinná politika má vůči

---

⁴²Národní zpráva o rodině. Ministerstvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.

rodinné politice na úrovni krajské nebo komunální značnou nevýhodu, a to právě v nízkém povědomí o jednotlivých opatřeních na podporu rodiny.⁴³

I regionální rodinná politika má svoje nezbytné legislativní i institucionální zajištění. S reformami ve veřejné správě došlo mimo jiné i ke změnám týkajících se např.: ukončení činnosti okresních úřadů, vzniku 14 nových samosprávných celků- krajů (zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů) a další.⁴⁴ Zákon č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, konkrétně uvádí, že kraj musí pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Způsobů podpory rodin v rámci regionální politiky je mnoho. Na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí, konkrétně v dokumentu s názvem „Rodinná politika na úrovni krajů a obcí“ je uvedeno, že do finanční a materiální podpory rodin v rámci regionální rodinné politiky patří např.: v rozvíjení formy nástrojů bytové politiky, jejichž využívání zvyšuje dostupnost nájemního a vlastnického bydlení pro mladé lidi; zavádění slevy pro rodiny (na nákup výrobků a služeb) a směřování dotační podpory do rozvoje infrastruktury (zpřístupnění dopravy, např. autobusy pro matky s kočárky; zařízení pro volný čas dětí, např. výstavba hřišť; neformální způsoby denní péče o děti, jako např. dětské koutky při pracovištích a úřadech). Vyhovující kapacita služeb péče o děti je další důležitý úkol pro kraje a obce. Velkou roli na prevenci dysfunkčnosti rodin hrají výchovné a podpůrné akce, projekty a služby na zvyšování rodinných kompetencí, které zřizují kraje a obce.⁴⁵ Je důležité, aby každá samospráva kladla důraz na informovanost rodičů o službách a společensko-kulturních akcích prostřednictvím místních médií. Podpora v rámci krajů a obcí by měla být i pro rodiny se specifickými potřebami, a to zejména v poskytnutí kvalitních sociálních služeb.

Mezi aktéry regionální rodinné politiky patří: kraje, obce, nestátní neziskové organizace, zaměstnavatelé, rodina, média, školská zařízení a jiné vzdělávací instituce. Každý má svou důležitou úlohu: kraje a obce mají propagační, informativní a koncepční

---

⁴³Národní zpráva o rodině. Ministersvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.

⁴⁴Tamtéž, str. 208-209

⁴⁵Rodinná politika na úrovni krajů a obcí: Metodické „doporučení“ Ministerstva práce a sociálních věcí [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2008 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/6778/Rodinna_politika.pdf>. ISBN 978-80-86878-82-9.

úlohu; zaměstnavatelé mají úlohu ve slučitelnosti rodinných a profesních rolí; média v informovanosti a podobně.⁴⁶

K realizaci rodinné politiky na úrovni krajů a obcí je možné využít řady finančních zdrojů a tyto zdroje jsou čerpány z: kraje; obce; Ministerstva práce a sociálních věcí; Ministerstva pro místní rozvoj; Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy; Evropského fondu pro regionální rozvoj; Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost; Nadace rozvoje občanské společnosti.⁴⁷

3.1 Město Kutná Hora

Kutná Hora je okresní město, které se nachází ve Středočeském kraji v nadmořské výšce 254 metrů. Katastrální výměra města je 33,05 km² a vzdálenost od obce Červené Janovice, obce, ve které žijí, je 15km. Kutná hora se skládá z 12 místních částí a 7 katastrálních územích celků.⁴⁸ Město je významnou památkovou rezervací a je zapsáno v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Historie daného města je spojována s těžbou stříbra ve 13. stol. a s místem ražby stříbrných mincí. Nachází se tu nespočet památek např.: chrám sv. Barbory, Morový sloup, kostel sv. Jakuba, kostel sv. Jana Nepomuckého, chrám Nanebevzetí Panny Marie, Vlašský dvůr, Kamenný dům a spousty dalších.

Každé město má své kulturní aktivity. V Kutné Hoře mezi nejvýznamnější kulturní aktivity patří: Městská knihovna, městské Tylovo divadlo a Kino Modrý kříž. Dále se tu nachází České muzeum stříbra s historickým dolem Osel, Muzeum alchymie v Sankturinovském domě a Muzeum tabáku, které je umístěno v cisterciáckém klášteře v Sedlci. Pro sportovní vyžití slouží: vodní park, zimní stadion a druhá nejdelší bobová dráha v Evropě.

---

⁴⁶Rodinná politika na úrovni krajů a obcí: Metodické „doporučení“ Ministerstva práce a sociálních věcí [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2008 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/6778/Rodinna_politika.pdf>. ISBN 978-80-86878-82-9.

⁴⁷Tamtéž

⁴⁸Kutná Hora [online]. © 2006 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.kutna-hora.wz.cz/>.

Dne 26.března roku 2011 bylo Českým statistickým úřadem provedeno Sčítání lidu, domů a bytů. Úřad na svých internetových stránkách také uvádí statistické informace o městě Kutná Hora. V bakalářské práci jsou uvedeny pouze dvě ukázky týkající se obyvatelstva podle pohlaví a druhu pobytu a podle věku.

Tabulka č. 1- Obyvatelstvo podle pohlaví a druhu pobytu

		26.3.2011	1.3.2001	3.3.1991
Obyvatelstvo celkem		20 839	21 453	21 561
V tom pohlaví	muži	10 204	10 461	10 480
	ženy	10 635	10 992	11 081
v tom druh pobytu	trvalý	20 313	21 230	21 561
	dlouhodobý	526	223	.
z celku cizinci		699	299	.
Narození v obci trvalého bydliště		10 373	10 891	10 443

Zdroj: ČSÚ, 2011

Tabulka č. 2- Obyvatelstvo podle věku

			26.3.2011	1.3.2001	3.3.1991
Obyvatelstvo celkem			20 839	21 453	21 561
v tom ve věku	0 - 14 let	celkem	2 859	3 535	4 664
		muži	1 483	1 824	2 392
		ženy	1 376	1 711	2 272
	15 - 64 let	celkem	14 557	15 252	14 537
		muži	7 317	7 623	7 215
		ženy	7 240	7 629	7 322
	65 a více let včetně nezjištěno	celkem	3 423	2 666	2 360
		muži	1 404	1 014	873
		ženy	2 019	1 652	1 487

Zdroj: ČSÚ, 2011

V Kutné Hoře je celkem 8 mateřských škol, které jsou rozmístěny po celém městě. Základní vzdělání v Kutné Hoře poskytují čtyři základní školy: ZŠ Jana Palacha, ZŠ Kremnická (Žižkov), ZŠ Kamenná stezka a ZŠ T. G. Masaryka. Střední vzdělání zastupuje: Střední odborná škola a Střední odborné učilištěm řemesel, Střední průmyslová škola a dvě gymnázia- Gymnázium Jiřího Ortena a Církevní gymnázium sv. Voršily. Vyšší stupeň vzdělání je zastoupen Vyšší odbornou školou s obory Automatizační technika a Management elektrotechniky. V budoucnosti má Kutná Hora v plánu vystavět kutnohorskou Královskou univerzitu, která bude poskytovat vzdělání v oborech historických. Univerzitě by měla sloužit budova Jezuitské koleje.

V dřívějších dobách průmysl ve zmiňovaném městě hájil především závod ČKD a pivovar značky Dačický a Lorec. V dnešní době průmysl zastupuje zejména tabáková továrna Philip Morris, která sídlí v bývalém cisterciáckém klášteře a továrna společnosti Foxconn, která byla nedávno vystavěna vedle ČKD Kutná Hora.

3.2 Podpora rodin v Kutné Hoře

V této podkapitole je uveden druhý komunitní plán města Kutné Hory, který byl vytvořen roku 2010 a je realizován v letech 2011-2013. První komunitní plán města byl zhotoven roku 2007 s účinností v letech 2007-2010. Komunitní plán je zveřejněn na oficiálních stránkách Městského úřadu Kutná Hora.

Komunitní plánování představuje způsob zajištění, realizace, rozvoje a dostupnosti sociálních služeb na úrovni všech krajů a obcí za spolupráce všech příslušných aktérů. Aktéry plánování jsou: kraje, obce, poskytovatelé sociálních služeb a osoby, kterým jsou služby poskytovány. Dle ust. § 95 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, mají kraje povinnost vytvářet plán rozvoje sociálních služeb. Tento plán poté předkládají Ministerstvu práce a sociálních věcí. Dle komunitního plánu jsou krajům následně přiděleny finanční prostředky ze státního rozpočtu.⁴⁹

K sestavení komunitního plánu jsou zapotřebí určité kroky. V bakalářské práci jsou v chronologické návaznosti uvedeny pouze některé kroky, které město Kutná Hora ve svém prvním komunitním plánu uvádí a jsou jimi např.: příprava prostředí, vznik organizačních struktur, informační systém, tvorba návrhu plánu v ustanovených skupinách, vedení procesu konzultací, kontrolní mechanismy a další.⁵⁰

V druhém komunitním plánu se město Kutná Hora zaměřuje na skupiny osob (tzv. „pracovní skupiny“)⁵¹:

- senioři,
- zdravotně postižené osoby,
- osoby s mentálním a kombinovaným postižením,
- rodiny s dětmi a děti a mládež,
- osoby ohrožené sociálním vyloučením a krizí.

---

⁴⁹Rodinná politika na úrovni krajů a obcí: Metodické „doporučení“ Ministerstva práce a sociálních věcí [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2008 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/6778/Rodinna_politika.pdf>. ISBN 978-80-86878-82-9.

⁵⁰1. komunitní plán města Kutná Hora [online]. Kutná Hora, 2007 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: <<http://www.mu.kutnahora.cz/kplan/kplankh.pdf>>.

⁵¹2. komunitní plán města: Kutná Hora, 2011-2013 [online]. Kutná Hora, 2011 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: <http://www.mu.kutnahora.cz/data/pageadds/907_2KPKH.pdf>.

Tyto tzv. „pracovní skupiny“ jsou shodné s prvním komunitním plánem. Odlišnosti od prvního komunitního plánu spočívají v zadání budoucích cílů každé skupiny. Každá oblast má svou swot analýzu, která se týká silných a slabých stránek.

Každý komunitní plán jakéhokoliv města má stanové základní cíle, které chce splnit během funkčního období plánu. Základní cíle v oblasti **sociální pomoci a péče o seniory** jsou:

- 1) poskytování sociálních terénních služeb,
- 2) domácí zdravotní péče,
- 3) rozvoj terénních služeb,
- 4) rozvoj pobytových služeb,
- 5) zvýšení vzdělanosti a informovanosti v oblasti seniorů.

První cíl v komunitním plánu města se týká poskytování sociálních terénních služeb a je zřejmé, že tento cíl úzce souvisí s třetím cílem- rozvoj terénních služeb. Popis a zdůvodnění cíle je v udržení a rozvoji terénních služeb pro seniory (i osoby zdravotně a duševně postižené), aby mohli žít ve svém přirozeném prostředí co možná nejdéle. Opatření, které vedou k naplnění cíle, jsou: rozvoj sociálních terénních služeb, rozšíření a zkvalitnění rozvozu obědů, rozvoj tísňové péče, rozvoj odlehčovacích služeb pro rodiny, které pečují o seniory (i o zdravotně postižené klienty), rozvoj center denních služeb a rozvoj sociálních terénních služeb v obci Hlízov.

Druhý cíl komunitního plánování města Kutná Hora se týká domácí zdravotní péče. Popis a zdůvodnění cíle je v zavedení a rozvoji domácí pracovní péče o seniory (i o osoby zdravotně postižené), čímž se urychlí uzdravovací proces klientů. Opatření, které vede k naplnění cíle, je v zavedení a rozvoji domácí hospicové péče.

Třetí cíl se týká rozvoje terénních služeb. Popis a zdůvodnění cíle je v rozvoji terénních služeb pro seniory (i pro osoby zdravotně a duševně postižené), čímž mohou pomoci v urovnání mezigeneračních vztahů v rodině i mimo ni. Opatření, které vede k naplnění cíle, je v rozvoji duchovní služby.

Čtvrtý cíl se týká rozvoje pobytových služeb. Popis a zdůvodnění cíle je ve vybudování a zajištění provozu v Domově se zvláštním režimem. Opatření, které vede k naplnění cíle je výstavba Domova se zvláštním režimem.

A poslední pátý cíl v komunitním plánu města Kutná Hora v oblasti péče o seniory se týká zvýšení vzdělanosti a informovanosti v oblasti péče o seniory. Popis a zdůvodnění cíle je ukryto v aktivitách, které jsou zaměřené na zvýšení vzdělanosti a informovanosti občanů v regionu Kutná Hora. Opatření, které vede k naplnění cíle je v zavedení internetu pro seniory tak, že vznikne odborná výuka na Střední průmyslové škole v Kutné Hoře pro zájemce z řad seniorů.

Základní cíl, ale už v oblasti **sociální pomoci a péči o osoby se zdravotním postižením** je v

- realizaci sociálních a souvisejících služeb.

Tento cíl má za úkol dosažení dostatečné kapacity v sociálních službách popřípadě rozšíření nových služeb dle poptávky uživatelů. Opatření se týká institucí, které vedou k naplnění cíle a jsou to např.: raná péče, odborné poradenství, sociální rehabilitace a další.

V oblasti **sociální pomoci a péče o osoby s mentálním a kombinovaným postižením** je cílem:

- 1) program komplexní péče,
- 2) program péče pro osoby dlouhodobě duševně nemocné.

V cíli týkající se komplexní péče se chce město Kutná Hora zaměřit na zkvalitnění, rozvoj a zavádění nových služeb pro osoby s mentálním postižením. V programu péče pro osoby dlouhodobě duševně nemocné se město Kutná Hora chce zaměřit na lepší informovanost o poskytovaných službách a v zavedení služeb pro osoby dlouhodobě duševně nemocné.

V oblasti **sociální pomoci a péči o rodiny s dětmi, děti a mládež** jsou v komunitním plánu uvedeny cíle:

- 1) zabezpečení a rozvoj nabídky v oblasti náplně volného času pro děti, mládež a rodiny;
- 2) vytváření a rozvoj sportovišť;
- 3) otevřené školy;

- 4) zabezpečení a realizace aktivit v oblasti dlouhodobé primární prevence na základních a středních školách v Kutné Hoře a okolí, udržení drogové služby v regionu Kutnohorska a rozšíření o prvek vrstevnického program;
- 5) integrace zdravotně postižených.

Tato oblast týkající se rodin s dětmi, dětí a mládeže v komunitním plánu města Kutná Hora je v bakalářské práci více upřesněna, jelikož případová studie, která je zpracována v metodické části této práce, se týká rodinných center v Kutné Hoře. Cílů v této oblasti je pět.

První cíl se týká rozvoje nabídky v oblasti náplně volného času pro děti, mládež a rodiče. Popis toho cíle je v rozvoji volnočasových a nízkoprahových klubů pracujících s dětmi, mládeží a rodinami. Opatření, které vede k naplnění cíle, se týká: zabezpečení provozu dětských klubů SAM, centra pro volný čas mládeže a dětí – Klub dětí a mládeže, Centra pro volný čas rodičů a předškolních dětí – Klub pro rodiče s předškolními dětmi, rozvoje a obnovy stávajícího Domu dětí a mládeže Kutná Hora, Dítě a kůň- Sdružení pro hipoterapii, Centra pro aktivní rodinu.

Druhý cíl je zajímavý pro sportovně nadané děti, jelikož se týká výstavby a rozvoje sportovišť. Popis toho cíle spočívá v řešení naprosto nedostačující možnosti sportovně-rekreačního vyžití rodin s dětmi, dětí a mládeže v Kutné Hoře. Je třeba vybudovat nová sportoviště v lokalitách s absencí těchto zařízení a modernizovat stávající zařízení. Opatření, které vedou k dosažení cíle: vznik školního multifunkčního sportoviště Kamenná stezka a rozvoj multifunkčního hřiště na Kaňku.

Třetí cíl nese název „Otevřené školy“. Město chce dokázat vybudovat ze stávajících škol multifunkční zařízení sloužící veřejnosti. Opatření, která vedou k dosažení cíle, jsou úpravy na Základní škole Kutná Hora Kamenná stezka 40 v otevřenou školu – školu bez bariér.

Čtvrtý cíl se týká zabezpečení a realizace aktivit v oblasti dlouhodobé primární prevence na základních a středních školách v Kutné Hoře a okolí, udržení drogové služby v regionu Kutnohorska a rozšíření o prvek vrstevnického programu. Opatření, které vedou k dosažení cíle, jsou v přímé činnosti profesionálních a externích terénních pracovníků a podpora Kontaktního centra Kolín jakožto spádového zařízení pro tuto cílovou skupinu.

Poslední pátým cílem komunitního plánu města v oblasti sociální pomoci a péče o rodiny s dětmi, děti a mládež je integrace zdravotně postižených. Cíle spočívá v zabezpečení organizace, která zajišťuje integraci handicapovaných dětí, a vytvoření podmínek pro zajištění její dlouhodobé činnosti. Opatření se bude týkat klubu Sluníčko – asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, Střediska zdraví, sportu a volného času v Miskovicích.

V oblasti sociální pomoci a **péče o osoby ohrožené sociálním vyloučením a krizí** jsou stanoveny cíle:

- 1) zajištění služeb sociální prevence-pomoc osobám v nepříznivé sociální situaci a v krizi spojené se ztrátou bydlení,
- 2) komplex služeb sociální intervence Oblastní Charity.

V bakalářské práci jsou uvedeny oblasti, jejich základní cíle a opatření, která vedou k dosažení cíle. Získání podrobnějších informací o uvedených oblastech a jejich cílech je možné nalézt na oficiálních stránkách Městského úřadu Kutná Hora.

Dne 3.2. 2012 byl uskutečněn rozhovor se sociální pracovnící – specialistkou na komunitní plán města. Cílem bylo získat podrobnějších informace týkající se města Kutná Hora. Bohužel, informace nebyly nikterak cenné, neboť neposkytly nic, co by nebylo uvedeno ve druhém komunitním plánu města zveřejněného na oficiálních stránkách Městského úřadu Kutná Hora. Z rozhovoru byly získány informace o plánu výstavby azylového domu pro matky s dětmi a založení centra sociálních služeb. Impulsem toho projektu bylo řešení problému týkajícího se Kutné Hory, konkrétně oblasti Neškaredice, která je charakterizována velkým počtem nepřizpůsobivých občanů. Plán zpracovala vládní Agentura pro sociální začleňování. Projekt zpracovalo o.s. Prostor, spolupracovníkem je Oblastní charita Kutná Hora.

3.3 Katalog rodinné politiky města Kutná Hora

V této kapitole je představen souhrn všech zařízení a institucí v Kutné Hoře podporující rodinnou politiku dle jejich zaměření.

Ve výše uvedené podkapitole byl představen druhý komunitní plán města a s ním spojené cíle a oblasti, o které se zajímá. S komunitním plánem města Kutná Hora je vždy vytvořen nový katalog sociálních a souvisejících služeb ve městě Kutná Hora. Zatím byly

vytvořeny dva plány, z čehož vyplývá, že existují dva katalogy sociálních a souvisejících služeb. První katalog se týkal výčtu služeb v letech 2006- 2007. Druhý katalog se zabýval službami v Kutné Hoře v letech 2009- 2010.

Informace o sociálních a souvisejících službách byly čerpány z již existujícího katalogu služeb na rok 2009- 2010⁵², z rozhovoru se sociální pracovnící zaměřenou na komunitní plán města⁵³ a z návštěv institucí. Důležitá byla kontrola katalogu vzhledem k jeho roku působnosti a případné doplnění a upravení nových nebo stálých institucí.

Základní dělení, které navrhuje katalog sociálních a souvisejících služeb ve městě Kutná Hora v letech 2009- 2010, je ponecháno. Tento katalog má pouze uvedené oblasti a k nim přiřazené instituce. Při zpracování katalogu rodinné politiky města Kutná Hora jsou základní oblasti zařazeny do určitých kritérií, každá oblast je rozepsána dle jiných specifických hledisek.

SLUŽBY V OBLASTI DĚTI A MLÁDEŽ:

Služby pro podporu fungující rodiny:

1) nekomerčně poskytované služby

- Oblastní charita Kutná Hora- středisko Maják
Adresa: Čáslavská 1-3, 284 01, Kutná Hora
- Sbor Křesťanské společenství Kutná Hora
Adresa: Pod Valy 36, 284 01, Kutná Hora
- o.s. Rodinné centrum Špalíček
Adresa: Studentů 145, školní družina ZŠ Jana Palacha
- Mozaika- mateřské centrum
Adresa: Kaňk 243, 284 01, Kutná Hora
- Rodinné centrum Pec
Adresa: Puškinská 584, 284 01, Kutná Hora

---

⁵²Katalog sociálních a souvisejících služeb: 2009-2010, ve městě Kutná Hora. Kutná Hora, 2009. 84s.

⁵³ Rozhovor se sociální pracovnící, dne 18.12. 2011.

2) komerčně poskytované služby- hlídání dětí, pomoc v domácnosti apod.

- informace na nástěnkách v městě Kutná Hora, na internetových stránkách nebo na Městském úřadě Kutná Hora- odbor sociálních věcí a zdravotnictví (oddělení péče o dítě)- adresa: Havlíčkovo náměstí 552, 284 01, Kutná Hora

SLUŽBY V OBLASTI PÉČE O SENIORY:

- Pečovatelská služba Kutná Hora

Adresa: Pirknerovo náměstí 202, 284 01, Kutná Hora

Tato instituce nabízí jak **terénní** pečovatelské služby, tak i služby **ambulantní**.

1) Sociální služby- pobytové:

- Domov Barbora Kutná Hora

Adresa: Pirknerovo náměstí 228, 284 01, Kutná Hora

2) Sociální služby- terénní:

- O.s. DINGO (důstojnost)

Adresa: Šultysova 154, 284 01, Kutná Hora

- Občanské sdružení Život 90

Adresa: Benešova 649, 284 01, Kutná Hora

- Oblastní charita Kutná Hora- středisko Duhové Atrium

Adresa: Trebišovská 611, 284 01, Kutná Hora

- Domácí zdravotní péče ČČK ALICE

Adresa: Benešova 149, 284 01, Kutná Hora

3) Společenské středisko pro seniory:

- Klub důchodců Kutná Hora

Adresa: Sokolská 573, 284 01, Kutná Hora

- O.s. Kaňk, Mozaika- setkání seniorů

Adresa: Kaňk 243, 284 01, Kutná Hora

SLUŽBY PÉČE O ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ OBČANY:

informační centrum- Kavárnička a prodejní galerie

Adresa: Česká 186, 284 01, Kutná Hora

1) Sociální služby- terénní

- Regionální centrum pomoci a mobility

Adresa: OC pasáž, 17.listopadu 182, 284 01, kutná Hora

2) Sociální služby- ambulantní

- Centrum u Bartoloměje, poskytovatel sociálních služeb

Adresa: Pirknerovo náměstí 206, 284 01, Kutná Hora

- RYTMUS Benešov, o.p.s., pracoviště Kutná Hora

Adresa: Benešova 70, 284 01, Kutná Hora

- Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR- klub SLUNÍČKO

Adresa: Trebišovská 611, 284 01, Kutná Hora

- Centrum pro zdravotně postižené Středočeského kraje

Adresa: Sedlecká 670, 284 01, Kutná Hora

- Územní organizace Svazu diabetiků ČR Kutná Hora

Adresa: Studentů 134, 284 01, Kutná Hora

- ROSKA Kutná Hora

Adresa: Jaselská 455, 284 01, Kutná Hora

3) Instituce obsahující více služeb- terénní služby, ambulantní služby

- Oblastní charita Kutná Hora- Středisko rané péče, Středisko Maják, Středisko A+D- AHOJ- sociální rehabilitace, Klub DOBRÝ DEN, Dobrovolnické centrum

Adresa: Čáslavská 1-3, 284 01, Kutná Hora

SLUŽBY PÉČE O OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM A KRIZÍ:

- O.s. POVÍDEJ, Linka důvěry

Adresa: Česká 235, 284 01, Kutná Hora

- Oblastní charita Kutná Hora- středisko PŘÍSTAV, azylový dům, sociální poradna, středisko A+D, AHOJ- sociální rehabilitace, středisko DUHOVÉ ATRIUM, nízkoprahové denní centrum, terénní programy

Adresa: Čáslavská 1-3, 284 01, Kutná Hora

- Probační a mediační služba

Adresa: Náměstí Národního Odboje 56, 284 01, Kutná Hora

- O.s. ALTERNANCE

Adresa: Šultysova 169, 284 01, Kutná Hora

- Rodinná poradna Kutná Hora

Adresa: U Lorce 40, 284 01, Kutná Hora

V konečné verzi katalogu sociálních a souvisejících služeb města Kutné Hory vyplynulo, že katalog z roku 2009-2010 by se dal pokládat za stále aktuální, jelikož uvedené instituce jsou stále funkční, pouze scházelo uvést rodinné centrum Pec. Z rozhovoru se sociální pracovníci bylo také řečeno, že budoucí katalog služeb města Kutná Hora už bude dostupný pouze na oficiálních internetových stránkách Městského úřadu Kutná Hora, jelikož tištěná verze neměla velkou účinnost.

Věřím, že během roku 2012 se mohou vzniknout jiné sociální a související služby v Kutné Hoře. Vzhledem k termínu odevzdání bakalářské práce není ani nemůže být uvedený seznam služeb v Kutné Hoře pro rok 2012 zcela aktuální. Také proto, že rozhovor se sociální pracovníci proběhl dne 18.12. 2011 a katalog sociálních služeb není pro tento rok zcela aktuální.

4 Rodinná centra v Kutné Hoře- případové studie

Do rodinné politiky patří péče o dítě, o rodiče, o osoby zdravotně postižené a další, ale pro účely této práce je zkoumána oblast péče o děti a mládež.

Nástrojem kvalitativního výzkumu je rozhovor. Metody usuzování dat jsou vyjádřeny indukcí nebo dedukcí. V Psychologickém slovníku je indukce vyjádřena jako: „*vyvození obecného závěru na základě znalostí jednotlivých faktů*“⁵⁴. Oproti tomu dedukce je v Psychologickém slovníku vyjádřena jako: „*postup vyvozování zvláštního případu z obecného*“⁵⁵. Pro účely kvalitativního výzkumu se při usuzování dat používá indukce. U kvalitativního výzkumu se používají zejména tři typy dat a jsou to: data z rozhovorů, data z pozorování a data z dokumentů.⁵⁶

Případová studie patří mezi základní výzkumné designy a je považována za důležitou formu bádání v etnografickém, psychologickém, pedagogickém a sociologickém výzkumu. Vymezení významů případové studie je mnoho, ale v zásadě lze říci, že případová studie je empirickým designem výzkumu, jehož smyslem je podrobné zkoumání a porozumění jednomu nebo několika málo případům. Základními charakteristiky případové studie jsou: integrovaný systém, přirozené prostředí a více informačních zdrojů (veškeré dostupné metody sběru dat).⁵⁷

Výzkumná část této bakalářské práce obsahuje kvalitativní výzkum. Výzkum je tvořen třemi případovými studiemi zaměřenými na rodinná centra v Kutné Hoře, podrobně popisuje jejich vznik, aktivity, programy, analyzuje jejich činnosti atd. V následujících kapitolách je zpracovaná diskuze dle specifických hledisek.

Mezi všechna rodinná centra fungující v Kutné Hoře patří:

- rodinné centrum Špalíček,
- Mozaika,

---

⁵⁴HARTL, P. – HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. Praha: Portál, 2000, 776 s. ISBN 80-7178-303-X. str. 228

⁵⁵Tamtéž, str. 98

⁵⁶ŠVARÍČEK, R. - ŠEDOVÁ K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

⁵⁷Tamtéž, str. 97-98

- rodinné centrum Pec.

Cíl výzkumu

Cílem výzkumné práce je popis a analýza činností rodinných center v Kutné Hoře.

Výzkumná otázka

Jak fungují rodinná centra v Kutné Hoře?

Základní výzkumná otázka je dále rozpracována do dílčích specifických okruhů- dle sociálních hledisek.

- 1) aktivity rodinných center
- 2) prostory, prostředí rodinných center
- 3) personální zastoupení (stálí či dobrovolníci) rodinných center, uživatelé rodinných center
- 4) denní režim rodinných center

Pro vypracování výzkumné části bakalářské práce jsem absolvovala praxi v jednom ze třech rodinných center a ostatní centra jsem navštěvovala a zúčastnila se některých jejich akcí. Data, které jsou použity pro vypracování případové studie, jsou získány z: pozorování, analýzy dokumentů daných institucí (stanovy) a z rozhovorů s představiteli z výše uvedených zařízení. V každé ze třech případových studií jsem si vymezila body, které musí být obsaženy v každé z nich. Body týkající se případových studií rodinných center jsou:

- umístění sídla ve městě Kutná Hora,
- první dojem z návštěvy,
- aktivity rodinných center,
- financování centra,
- návštěvnost v týdnu,
- popis prostor,
- personální otázka,
- provozní doba.

4.1 Rodinné centrum Špalíček

Rodinné centrum Špalíček se nachází na adrese: Studentů 145, 284 01, Kutná Hora. V této oblasti také funguje Základní škola Jana Palacha s družinou. Právě v budově družiny se nachází prostory Špalíčku. Na zmiňované adrese nestaví městská hromadná doprava Kutné Hory, jelikož cesta od autobusového nádraží ke Špalíčku trvá asi 10 minut. Pro dopravu svým osobním automobilem je vedle rodinného centra vystavěno parkoviště. Centrum se nachází na sídlišti s parkem, zelení a základní školou.

Ve Špalíčku jsem absolvovala praxi. Ráno v den nástupu byla v centru pouze zakladatelka centra se svými dcerami. Přivítání bylo velmi přátelské, nejprve jsme seznámily (i mi byla nabídnuta káva a čaj), poté mi byly ukázány prostory centra a představen částečný popis jejich činností. Za necelou hodinu přicházeli ostatní pracovníci centra, byly to zejména maminky od rodin. Těchto maminek bylo pět, také byly velmi přátelské, milé a dokonce mi nabídly i tykání. Kolem desáté hodiny dopolední přicházeli první návštěvníci centra. Ten den to byly zejména maminky se svými dětmi.

Centrum je určeno pro funkční rodiny, konkrétně pro rodiče s dětmi. Je to místo, kde jsou dětem nabídnuty hračky a maminkám káva. Aktivit, které rodinné centrum Špalíček nabízí, jsou:

- umělecká dílna,
- cvičení s Terezou,
- cvičení s Terezou II, aneb máme s sebou sourozence,
- hrátky s batolátky,
- mažoretky,
- hudební škola Yamaha,
- angličtina pro nejmenší.

Tyto aktivity nejsou zdarma, a proto zájemci si je musí platit vždy na jeden školní rok dopředu. Nově tu funguje také Špalíčková školička, která je k dispozici i během celých prázdnin a je určena pro děti již od 2 let. V této školičce jsou zaměřeni na individuální

přístup k dětem, podporují tělesný a duševní rozvoj dítěte a v nemalém měřítku funguje jako dobrá alternativa na zvykání na školku. Tato instituce také nabízí různé zábavné programy např.:

- Mikulášská nadílka,
- dlabání dýní,
- pouštění draka a další.⁵⁸

Já osobně jsem se zúčastnila Mikulášské nadílky. Program byl: v 17:00 hod. nástup všech osob, které se podíleli na průběhu akce a v 19:00 hod. příchod Mikuláše s čerty. Důležité bylo připravit dárky pro děti a místnost, ve které se bude celá událost odehrávat. Rodiče s dětmi začali přicházet kolem šesté hodiny odpolední. U vchodových dveří stál anděl, který vždy přivítal návštěvníky a uklidil mikulášskou nadílku od maminek do příslušného košíku. Mým úkolem bylo vyplnění volného času návštěvníků jakoukoliv aktivitou do té doby, než přijde Mikuláš s čerty. Aktivita, kterou jsem vymyslela pro rodiny s dětmi, bylo vyrábění vánočních přání. Příchod Mikuláše a čertů byl velkolepý, děti se bály i radovaly. Účast na akci byla opravdu velká, velmi pozitivně bych hodnotila poučný příběh o Mikulášovi, který vyprávěl on sám.

Centrum spadá mezi neziskové organizace, z toho vyplývá, že aktivity daného centra neslouží k zajištění zisku. Rodinné centrum Špalíček je zapsáno jako občanské sdružení, registrováno dne 20.11. 2008. Sdružení je dobrovolné, nezávislé, sdružující občany na základě svých zájmů.⁵⁹ Hlavní záměrem rodinného centra Špalíček je sdružování rodičů s dětmi za účelem pořádání společných akcí, seznámení s jinými rodiči, výměna zkušeností a v neposlední řadě začleňování dětí do kolektivu. V těchto prostorách se mohou setkat všechny generace lidí. Rodinné centrum je závislé pouze na penězích z grantů a příspěvků od sponzorů. Mezi největší sponzory patří:

- Vydeko Kutná Hora s.r.o.,
- město Kutná Hora,

---

⁵⁸Rodinné centrum Špalíček [online]. © 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.rcspalicek.estranky.cz/>.

⁵⁹Stanovy o. s. Rodinného centra Špalíček [online]. Červené Janovice, 2008, s. 2 [cit. 2012-01-15]. Dostupné z: <http://www.rcspalicek.estranky.cz/clanky/dokumenty.html>.

- Dušan Lapáček - LEPOR, Kutná Hora.⁶⁰

Provozní náklady jsou hrazeny z příspěvků návštěvníků, který činí 50,- Kč / návštěvu. Každá návštěva spočívá ve využívání herny, kde mohou rodiče se svými dětmi trávit svůj volný čas. Jak již bylo řečeno výše, každá aktivita je placena, aktuální ceny jsou uvedeny na webových stránkách: www.rcspalicek.estranky.cz. Akce, které jsou pořádány rodinným centrem, jsou také založeny na finančním příspěvku od rodin, které se chtějí akce zúčastnit. Příspěvky jsou použity pouze na potřebné materiály, které jsou nezbytné k pořádání jakékoliv akce.

Během absolvování praxe bylo vyzorováno, že průměrný denní počet návštěvníků je kolem deseti rodičů se svými dětmi. Zpravidla docházejí maminky se jejich dětmi. Věkové rozmezí dětí je od jednoho roku do čtyř let. Dále bylo vyzorováno, že jedna maminka se svojí dcerou dochází do centra každý den v týdnu a zúčastňují se velkého množství aktivit a akcí.

Prostory, které jsou v rodinném centru Špalíček k dispozici:

- velká herna,
- kuchyňka,
- tělocvična v dopoledních hodinách,
- Yamaha class,
- sociální zařízení.

Ve všech zmiňovaných místnostech se v průběhu celého dne řádně uklízí, nesmí se stát, aby návštěvníci přišli do místnosti, kde by nebylo uklizeno. V praxi vše vypadá tak, že maminky s kojenci zůstávají v herně, kde mají k dispozici ohrádku, válečku, jídelní stolečky se židličkami a hračky pro nejmenší. Herna má maximální kapacitu 20 dětí s maminkami. Tato místnost je pro děti ideální, má velká okna po jedné celé délce stěny, modrý koberec, na kterém jsou šedivé myšky se sýrem a strop s oblohou, na němž je nakresleno zářící slunce. Každá zeď herny je zcela jinak vymalována. Při vchodu do místnosti po pravé ruce je umyvadlo s bílo-modrými zavěšenými ručníky, na stěně jsou nakresleny mušle, rybářská kotva a mořské ryby. Na druhé zdi je nakreslen zámek, kde

---

⁶⁰Rodinné centrum Špalíček [online]. © 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.rcspalicek.estranky.cz/>.

z jednoho okna vyhlíží princezna a na třetí zdi je nakreslena velká pirátská loď. Chodba je poměrně dost dlouhá, jsou v ní plechové šatny pro návštěvníky, přebalovací pult, sedací souprava s konferenčním stolem, která slouží zejména pro rodiče. Zde si mohou vypít svoji kávu nebo čaj. Také tu stojí skříně, které jsou zcela plné výtvarných pomůcek. Tělocvična je od herny vzdálena pouze přes chodbu. Yamaha class je opět dost prosvětlená místnost, díky velkým oknům, uprostřed místnosti je velký, čtvercový, šedivý koberec a okolo jsou malé stolečky se židličkami pro výtvarnou činnost. V této třídě děti zpívají, tancují a tráví svůj čas v rámci aktivity Umělecká dílna. Poslední místností je kuchyňka. Ta slouží zejména zaměstnancům rodinného centra, maminky sem mohou uložit své občerstvení do ledničky nebo si zde mohou ohřát jídlo nebo mléčnou stravu pro batolata. Zároveň v kuchyňce je zajištěno také soukromí na krmení těch nejmenších.

Uvnitř budovy je dostatečný prostor pro uschování kočárků. Neexistují zde žádná kritéria, která by omezovala přístup návštěvníkům. Velkou výhodou rodinného centra je, že sem může přijít kdokoliv s různým počtem dětí, kdo bude mít čas a chuť. Kdo dodrží řád v rodinném centru Špalíček, je vždy vítán!⁶¹

Organizační struktura centra není nikterak výrazná. Hlavní vedoucí má největší zásluhu na otevření tohoto centra a má také svou stálou zaměstnankyni na výpomoc. Do roku 2011 v rodinném centru Špalíček nebyly zrealizovány žádné projekty. V roce 2011 byl zrealizován osmi měsíční projekt s názvem „Od kolébky do práce“. Projekt byl financován ze státního rozpočtu, z Evropské unie a z Evropského sociálního fondu v České republice. Finance byly zaměřeny zejména na platy třech nových zaměstnanců. Určen byl zejména pro uchazeče o zaměstnání po rodičovské dovolené. Cílem projektu bylo nalezení trvalého zaměstnání pro účastníky projektu, případně zvýšení jejich hodnot na trhu práce. Zájemce se o tento dočasný pracovní poměr mohl ucházet na úřadu práce v oddělení zprostředkování. Další informace o tomto projektu naleznete na webových stránkách: www.odkolebkydoprace.cz. Po ukončení tohoto projektu zůstanou zaměstnány v rodinném centru Špalíček pouze paní vedoucí, jakožto zakladatelka a ještě jedna paní na výpomoc. Ostatní lidé tu pracují jako dobrovolníci. Pro rodinné centrum jsou dva stálí zaměstnanci velmi málo, jelikož instituci navštěvuje dost dětí s maminkami a práce kolem nich je mnoho. V průběhu celé otvírací doby se musí neustále uklízet, pokud děti nemají maminku

---

⁶¹*Rodinné centrum Špalíček* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.rcspalicek.estranky.cz/>.

poblíž, musejí se hlídat a během tohoto všeho přicházejí další návštěvníci různých aktivit. Zakladatelka centra vede dost aktivit a akcí pořádaných centrem, takže v době, kdy nebude moct hlídat děti a uklízet, nastane pro jediného zaměstnance centra velmi náročná situace.⁶²

Rodinné centrum Špalíček se rozrůstá i do jiných měst. Jejím dalším důležitým působištěm je město Velim a Čáslav.

Na internetových stránkách rodinného centra Špalíček je možnost nalézt rozpis aktivit pro dny v týdnu. V textu bakalářské práce je uvedena pouze provozní doba pro hernu. Rozvrh kurzů pořádaných ve školním roce 2011 – 2012 a informační letáky rodinného centra Špalíček jsou k dosažení v přílohách bakalářské práce.

Provozní doba pro hernu:

Pondělí	9:00 hod. – 12:00 hod.
Úterý	9:00 hod. – 12:00 hod.
Středa	9:00 hod. – 12:00 hod.
Čtvrtek	9:00 hod. – 12:00 hod. 15:00 hod. – 18:00 hod.
Pátek	9:00 hod. – 12:00 hod.

V závěru případové studie jsou uvedeny kladné a záporné stránky daného sdružení.

- kladné stránky: příjemní zaměstnanci, velké prostory, mnoho aktivit
- záporné stránky: málo zaměstnanců

4.2 Mozaika

Informace, které byly získány na vypracování případové studie, jsou pouze z návštěvy centra, z rozhovoru se zaměstnancem Mozaiky a z jedné informační brožury s názvem „Mozaika“.

Mozaika pracuje na Kaňku, což je předměstím Kutné Hory. Obec Kaňk vznikla současně s Kutnou Horou původně jako hornická osada, později dokonce jako samostatné

---

⁶² Rozhovor se zakladatelkou centra, dne 13.12. 2011.

královské horní město. Práce v dolech zde probíhaly s přestávkami od středověku až do roku 1991.⁶³

Občanské sdružení Kaňk bylo založeno z iniciativy několika obyvatel Kaňku v roce 2004 za účelem podpory rozvoje této městské části. V roce 2005 byla na Kaňku zrušena základní škola, a proto občanské sdružení připravilo projekt na provoz centra pro volný čas v této budově. Město Kutná Hora schválilo tento projekt, a tak mohlo vzniknout centrum Mozaika.⁶⁴

Jak již bylo výše uvedeno, centrum Mozaika se nachází na Kaňku, konkrétně v prostorách bývalé základní školy. Najít centrum v obci je poměrně dost složité, jelikož se nachází ve středu obce a nemá žádná značení. Městská hromadná doprava města Kutná Hora sem nezajíždí, jediná možnost návštěvy centra je pěšky, a to asi 15 min. cesty od hlavní silnice, nebo osobním automobilem po hliněné cestě.

První dojem z návštěvy byl velmi rozpačitý, jelikož v centru skoro nikdo nebyl, pouze jediná zaměstnankyně. Ta byla velmi příjemná a ochotná. Řekla mi, jak centrum funguje a ukázala mi prostory, které jsou v základní škole Mozaikou využívány. Další komunikace s tímto zařízením probíhala pomocí emailů.

Aktivity, které jsou v Mozaice dostupné:

- knihovna- četba knih,
- možnost použití internetu,
- klub deskových her,
- kroužky pro děti,
- mateřské centrum,
- klub seniorů,
- cvičení žen a dětí,
- stolní tenis a další aktivity v tělocvičně.⁶⁵

---

⁶³VANĚK, L. *Průvodce po archívních fondech a sbírkách*. Kutná Hora: ONV, 1970.

⁶⁴Rozhovor se zaměstnancem Mozaiky, dne 14.12. 2011 v odpoledních hodinách.

⁶⁵*Mozaika*, informační brožura

Dříve zde po tři roky fungoval i skautský oddíl, ale ten už je nyní zrušen. Lidem působícím v tomto sdružení se podařilo zřídit zde i kadeřnictví, pedikúru a masáže. Zázemí zde našlo i Občanské sdružení Barbora hornicko- historický spolek, který má v bývalých prostorách základní školy vystavenou menší expozici svých činností a výstavu minerálů z kaňkovských dolů. Provoz centra Mozaika není jedinou náplní činnosti sdružení. Lidé ze sdružení pořádají i různé akce a výstavy. Akce, které jsou pořádány Mozaikou, jsou např.:

- Kaňkovský hornický jarmark,
- posvícení na Kaňku,
- karneval pro děti,
- drakiáda,
- masopust.

Město Kutná Hora Mozaiku finančně podporuje. Pouze jedna žena je jediný oficiální a placený zaměstnanec centra Mozaika. Aktivita, které jsou výše uvedeny, fungují za mírný poplatek. Přesné ceny nejsou zjištěny. Účast na aktivitách opadá a nepatří mezi pravidelné, a proto se ceny neustále mění.

V přílohách bakalářské práce je uveden informační leták s názvem „Mozaika“, na kterém jsou uvedeny, aktivity, které Mozaika nabízí a v jakých dnech v týdnu probíhají. Ovšem v praxi to vypadá zcela jinak, aktivity nemají řád, spíše opadávají a konají se podle počtu a účasti zájemců.

Prostory centra jsou opravdu velké, jelikož se nachází v bývalé budově základní školy. Zmiňované kadeřnictví je vybaveno asi jako „každé jiné“. Mateřské centru je velmi útulné, ale malé. Nachází se tam modrý koberec, hračky pro děti a bílé stoly s židlemi. V knihovně je starší nábytek, knihy a deskové hry jsou vystaveny v poličce v jedné ze třech skříní. Ostatní místnosti nejsou nikterak vybaveny, slouží spíš jako odkládací místnosti. Zdi v budově, dveře a okna jsou zastaralé a zašlé.

Personální struktura je složena pouze z paní předsedkyně a z jedné zaměstnankyně centra. Zaměstnankyně vykonává údržbu (sekání trávy, vytírání, zamykání místností atd.) a řízení centra (výpůjčky deskových her, řízení knihovny atd.). Veškeré činnosti centra provádějí nadšení členové sdružení a dobrovolníci.

Provozní doba v centru Mozaika není přesně stanovena. Hlavním smyslem tohoto sdružení je oživení a dodání významu této části Kutné Hory, která si doposud zachovala ráz starého hornického městečka a neprávem je opomíjena. Lidé ze sdružení nechtějí, aby Kaňk byl periferií Kutné Hory v tom špatném slova smyslu, ale aby byl významnou součástí města, kde se lidem dobře žije a které stojí zato navštívit.

V závěru případové studie týkající se Mozaiky jsou uvedeny kladné a záporné stránky daného sdružení.

- kladné stránky: velké prostory
- záporné stránky: zašlé místnosti, nedostatek zájemců o aktivity

4.3 Rodinné centrum Pec

Rodinné centrum Pec sídlí na adrese: Puškinská 584, Kutná Hora 284 01. Na této adrese zájemci dostanou pouze informace o blížících se akcích a informace o centru denních péče Semínka. Centrum denní péče Semínka je stěžejní aktivitou rodinného centra Pec a nachází se na adrese: Jiřího z Poděbrad, 288, Kutná Hora, 28401. Umístění této instituce je v centru města Kutná Hora, proto dostupnost by se dala označit za vyhovující. Sídlo centra je v bývalém klášteře sv. Voršily a sousedí s Církevním gymnáziem. Ačkoliv podle umístění by se dalo konstatovat, že klid v těchto místech nebude, opak je pravdou. Tamní klášter, ulice a zahrada, která je zde k dispozici, nabízí příjemný klid pro rodiče s dětmi. Cílem Centra denní péče Semínka je zprostředkování hlídání dětí.

Návštěvu v centru denní péče Semínka byla absolvována v pátek 13. 1. 2012. První dojem z návštěvy byl velmi příjemný, zaměstnanci centra jsou velmi ochotní a přátelští. Samozřejmě vše začalo seznámením jak se zaměstnanci, tak s dětmi a poté následovala prohlídka prostor. Během návštěvy mi byl nabídnut čaj a mohla jsem se ptát, jak centrum funguje. Ačkoliv se to může zdát zvláštní, návštěva v centru denní péče Semínka byla pro mne odpočinkem. Prostředí, ve které se aktivity konají, je velmi příjemné, děti a zaměstnanci velmi přátelští a hodní. Tamními zaměstnanci jsou ženy a jsou označovány za „tety“. Ten den jsem si hrála s dětmi, povídala se tetami a absolvovala s dětmi ekovýchovu, kde jsme pomocí magnetofonu poslouchali zvuky ptáků. Návštěvu jsem zakončila společnou procházkou s dětmi.

Cílem rodinného centra Pec je pomoc rodinám např. v rozvoji kompetencí rodičů, komunikace v rodině, v posilování vztahů v rodině a také při slučitelnosti rodinného a pracovního života.⁶⁶ Tato organizace poskytuje obecně prospěšné činnosti v oblastech života rodiny zejména:

- kurzy o výchově,
- besedy o mezilidských vztazích,
- kurzy o zdravé výživě.

Mezi další nabízené akce by se daly zařadit např.:

- karnevaly pro děti,
- poznávací výlety,
- lampionový průvod a další.

V neposlední řadě zprostředkovává hlídání dětí jak doma, tak i u chůvy, po večerech, při nemoci a v době prázdnin. Rodinné centrum Pec se snaží vytvořit optimální prostředí pro rozvoj osobnosti dítěte v úzké návaznosti na jeho život v rodině. Jak již bylo výše řečeno, v rodinném centru je zakomponováno centrum denní péče Semínka. Aktivita, které je tu nabízena, je angličtina pro děti od 2 let.⁶⁷

Financování rodinného centra Pec je zejména z finančních darů od rodin, od sponzorů, např.: firma Elomat s.r.o., a z peněz za hlídání dětí. Finanční dary jsou využity zejména na aktivity a akce rodinného centra Pec. Centrum denní péče Semínka je financováno sponzory a z hlavní činnosti- hlídání dětí. Služby v tomto centru jsou placené, vypočítávají se podle toho, zda hlídání dítěte je v dopoledních nebo odpoledních hodinách. Ceník za poskytovanou službu je možné nalézt na internetových stránkách rodinného centra Pec, konkrétně v sekci centrum denní péče Semínka. Mezi sponzory denní péče Semínka patří:

- sestry Voršilky,
- Římskokatolická farnost – arciděkanství Kutná Hora,

---

⁶⁶Stanovy občanského sdružení Rodinné centrum Pec [online]. 2010, s. 4 [cit. 2012-01-14]. Dostupné z: <http://www.rcpec.cz/download/stanovy/stanovy_rcpec.pdf>.

⁶⁷Rodinné centrum Pec [online]. © 2010-2012 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://www.rcpec.cz/>.

- Římskokatolická farnost Kutná Hora – Sedlec,
- firma Elomat s.r.o.,
- firma Herold,
- Vydeko s.r.o. .⁶⁸

Návštěvnost by se dala směřovat pouze na centrum denní péče Semínka. Denní průměrný počet je kolem patnácti dětí. Během prázdnin, ať už letní či jarních, je počet dětí o něco nižší.

Prostory centra denní péče Semínka jsou ve zmiňovaném bývalém klášteře sv. Voršily, proto i vzhled všech místností má „církevní nádech“. Klášter je obehnán kovovým plotem, vstupní dveře jsou z masivu a přímo do prostor centra vedou masivní, dřevěné schody. Při vstupu do centra se nacházíme v šatně, která je určena pro děti, jsou zde lavičky s háčky na bundy a pojízdný vozík, kde děti mají svoji svačinu od maminek. Ze šatny se vejde do místností centra. Jedna slouží jako herna pro děti, kde mají hračky, koberec s autíčky a domeček. V druhé místnosti jsou pak skříně, stolečky se židličkami a děti tu svačí. Dřevěné schody odtud vedou ke stropnímu prostoru, kde děti po obědě odpočívají. V této místnosti je také malá kuchyňka a dveře do malé místnosti, kde je sprcha, záchod a nočníky.

Personální zastoupení rodinného centra Pec se skládá z: předsedkyně sdružení, místopředsedkyně sdružení, ekonoma a z hospodáře. V centru denní péče Semínka pracují čtyři „tety“.⁶⁹

V rodinném centru Pec není stanovena provozní doba, jelikož poskytuje akce a aktivity, které jsou nepravidelné. Informace týkající se provozní doby v centru denní péče Semínka je možné nalézt na internetových stránkách rodinného centra Pec. Pro účely bakalářské práce jsou uvedené některé informace týkající se činností během dne v Centru denní péče Semínka a jsou přesněny získanými informacemi z rozhovoru.

---

⁶⁸Rozhovor se zaměstnancem rodinného centra Pec, dne 13.1. 2012.

⁶⁹*Rodinné centrum Pec* [online]. © 2010-2012 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://www.rcpec.cz/>.

Přehled činností během dne:

- **6:30 – 8:30hod.:** příchod dětí, volná hra, tvořivé činnosti
- **8:30 – 8:45 hod.:** děti si musí dojít na toaletu a řádně umýt ruce
- **9:00 hod.:** svačina; každý den má někdo jiný z dětí službu na rozdání svačin od maminek, při rozdávání „teta“ pomáhá dítěti; než začnou děti jíst, řeknou říkanku: „Děkujem Ti, maminko, že jsi nám připravila chutnou svačinku. Dobrou chuť!“ a až poté začnou jíst
- **9:30 – 9:45 hod.:** řízená činnost, činnost se týká zejména programu na daný den v týdnu
- **9:45 – 10:00 hod.:** příprava na pobyt venku
- **10:00 – 11:30 hod.:** pobyt venku; procházka, při které se děti musejí držet ušité housenky, aby byli všichni pohromadě
- **11:30 hod.:** hygiena před obědem
- **11:45 – 12:00 hod.:** oběd
- **12:00 – 12:30 hod.:** příprava na odpočinek, úprava matrací, polštářů a peřin
- **12:30 – 14:00 hod.:** odpočinek (nebo klidové činnosti)
- **14:15 hod.:** po spánku odpolední svačina- totožná s dopolední
- **14:30 – 16:30 hod.:** volná hra, pobyt venku, odchod dětí

Na každý den v týdnu mimo pátku má centrum denní péče Semínka nějaký program: pondělí- ekovýchova, úterý- angličtina, středa- multikulturní výchova, čtvrtek- Montessori pedagogika. Strava je řešena pouze formou obědů, která zařizuje centrum, svačiny si děti musí nosit z domova.

V závěru případové studie, týkající se rodinného centra Pec, jsou uvedeny kladné a záporné stránky daného sdružení.

- kladné stránky: přesně stanovený řád v Centru denní péče Semínka, zaměřeno na výchovu dětí, velmi ochotní zaměstnanci
- záporné stránky: malé prostory, opadání aktivit pro rodiny (besedy a kurzy)

4.4 Diskuze

V závěru výzkumné části je uvedeno zhodnocení celého kvalitativního výzkumu a zodpovězení výzkumné otázky pomocí diskuze dle specifických otázek. Cílem výzkumné práce byl popis a analýza činností rodinných center v Kutné Hoře. Využitím designu případové studie bylo nejlepším řešením pro splnění cíle bakalářské práce. Výzkumná otázka byla: „Jak fungují rodinná centra v Kutné Hoře?“. Pro lepší pochopení byla základní výzkumná otázka dále rozpracována do dílčích specifických okruhů dle sociálních hledisek. Důvodem zvolení sociálních hledisek je mé studium na Univerzitě Pardubice, obor Humanitní studia se specializačním sociologicko- antropologickým modulem. Specifické okruhy jsou:

- 1) aktivity rodinných center;
- 2) prostory, prostředí rodinných center;
- 3) personální zastoupení (stálí či dobrovolníci) rodinných center, uživatelé rodinných center;
- 4) denní režim rodinných center.

1) aktivity rodinných center

Rodinná centra v Kutné Hoře nabízejí různé aktivity pro rodiny s dětmi. Jejich cílem je rozvíjet schopnosti a dovednosti dětí. V tom se shodují. Centrum Mozaika do svých aktivit zapojuje všechny, věkové skupiny rodiny. V tomto se zásadně liší od ostatních dvou center. Mezi aktivity pro dospělé patří např.: klub seniorů, klub deskových her, mateřské centrum a další. Aktivity pro děti jsou např.: kroužky pro děti, stolní tenis a další aktivity v tělocvičně. Do akcí pro dospělé pořádaných centrem Mozaika patří: masopust, Kaňkovský hornický jarmark a posvícení na Kaňku. Akce pro děti jsou drakiáda a karneval pro děti. Rodinné centrum Špalíček nebo Pec nabízejí aktivity jenom pro děti. Rodinné centrum Špalíček nabízí např.: uměleckou dílnu, mažoretky, angličtinu, hudební školu, cvičení a další. Akce, které pro děti nabízí, jsou např.: Mikulášská nadílka, dlabání dýní, pouštění draka a další. Rodinné centrum Pec nabízí akce pro děti např.: karnevaly, poznávací výlety, lampionový průvod a podobně. V případové studii toho centra jsou uvedeny i aktivity, které se dají zařadit do sekce pro dospělé, patří sem kurzy o výchově

nebo besedy. Tyto aktivity jsou velmi zřídka a opadávají, proto v budoucí době nelze s nimi počítat.

2) prostory, prostředí rodinných center

Mozaika a rodinné centrum Špalíček mají opravdu velké prostory. Je to dáno tím, že centrum Mozaika se nachází v bývalé budově Základní školy na Kaňku. Špalíček využívá prostor a zařízení v družině základní školy na sídlišti v Kutné Hoře. Rodinné centrum Pec má prostory podstatně menší a nejsou tolik útulné a veselé jako v rodinném centru Špalíček. Nejvybavenější prostory má rodinné centrum Špalíček, jelikož dobrovolníci, kteří v centru pracují, dávají své staré vybavení i hračky pro děti ze svých domovů do rodinného centra. V centru Mozaika a Pec to takto nefunguje, proto prostory nejsou tak vybavené.

Co se týče prostředí v každém z center, jeví se rodinné centrum Pec, konkrétněji centrum denní péče Semínka, jako nejlepší, jelikož prostředí v něm je velmi klidné, přátelské a milé. Je to dáno větším počtem zaměstnanců, a tím také individuálním přístupem k dětem. Klášterní prostory svou mohutností nedovolují, aby byl denní program dětí narušen městským provozem. Velkou výhodou tohoto centra je klášterní také zahrada.

3) personální zastoupení (stálí či dobrovolníci) rodinných center, uživatelé rodinných center

Ve výše uvedených případových studiích bylo uvedeno i personální zastoupení. Z toho lze usuzovat, že nejlepší personální zastoupení má rodinné centrum Pec, jelikož má nejvíce zaměstnanců (centrum denní péče Semínka počet zaměstnanců- čtyři ženy) a nejlépe rozvrhnutou práci s dětmi. V Mozaice je stálý zaměstnanec pouze jeden. Je pravda, že v případě velkých akcí jako např. masopustní průvod nebo drakiáda, pomáhají dobrovolníci z řad rodičů a přátel centra. V rodinném centru Špalíček v Kutné Hoře jsou stálý zaměstnanci pouze dva. Stejně jako Mozaika při velkých akcích využívají dobrovolníky z řad rodičů.

4) denní režim rodinných center

V každé ze třech případových studií byl opět podrobně popsán průběh dne v každém zařízení. Rodinné centrum Špalíček má nejširší nabídku různých aktivit rozepsaných do jednotlivých dnů v týdnu. Rodiny si mohou vybrat dle zájmu a pravidelnost jim umožňuje

trvalé zařazení do jejich týdenního rozvrhu. Rodinné centrum Pec je specifické v tom, že jeho součástí je centrum denní péče Semínka. V tomto centru je režim podobný režimu v mateřských školách, zajišťuje celodenní péči o děti. Plní se tu výchovné a naučné programy. V tomto centru dána jsou pravidla, která se musí dodržovat, ale na druhé straně je to výhoda pro maminky, a to zejména pro výchovu jejich dítěte, když s ním nemohou být, jelikož jsou v zaměstnání. V centru Mozaika není stanoven pravidelný režim. Aktivity fungují dle zájmu jednotlivých návštěvníků.

Závěr výzkumu

Případové studie se zabývaly všemi, rodinnými centry ve městě Kutná Hora. Jsou to: rodinné centrum Špalíček, rodinné centrum Pec a Mozaika. Ze studií a po zodpovězení čtyř specifických otázek je zřejmé, jak jednotlivá centra fungují. Rodinné centrum Pec a Špalíček mají programy podobné, Mozaika je velmi odlišná. Nejvíce informací bylo získáno v rodinném centru Špalíček, protože v něm byla vykonána odborná praxe. Nejméně informací bylo poskytnuto v centru Mozaika, kde bylo stráveno nejméně času, jelikož denně centrum není plně funkční.

Nyní jsou shrnuty základní informace o každém z center:

1) rodinné centrum Špalíček

- aktivity: široké spektrum
- prostory: dostačující
- personální zastoupení: pouze dva stálí zaměstnanci poté dobrovolníci
- denní režim: z nabídky aktivit

2) centrum Mozaika

- aktivity: upadají, spíše jednorázové akce pro rodiny
- prostory: dostačující
- personální zastoupení: pouze jeden stálý zaměstnanec poté dobrovolníci
- denní režim: není

3) rodinné centrum Pec

- aktivity: jednorázové akce pro děti (karnevaly, lampionový průvod a další),
hlídání dětí (Centrum denní péče Semínka)
- prostory: nevyhovující
- personální zastoupení: dostatek zaměstnanců- individuální přístup k dětem
- denní režim: v centru denní péče Semínka

5 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se věnovala rodinné politice v městě Kutná Hora. V prvních kapitolách jsem se snažila popsat zmiňovanou problematiku a definovat termíny- rodina a rodinná politika, které se vyskytují v bakalářské práci. Zdrojem informací byla zejména odborná literatura a internetové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Ve třetí kapitole jsem charakterizovala pojem regionální rodinná politika a popsala jsem město Kutná Hora. K zmiňovanému popisu města patřilo: charakteristika Kutné Hory, podpora rodin v tomto městě pomocí komunitního plánu města a uvedení katalogu rodinné politiky ve městě Kutná Hora. Informace pro tuto kapitolu jsem získala z rozhovorů a z návštěv institucí, které jsou uvedeny v katalogu rodinné politiky ve městě Kutná Hora.

Ve výzkumné části bakalářské práce jsem se zabývala případovými studii všech rodinných center v Kutné Hoře. Cílem výzkumné práce byl popis a analýza jejich činností. Myslím, že cíle mé bakalářské práce byly splněny. A co se týče zodpovězení výzkumné otázky: „Jak fungují rodinná centra v Kutné Hoře?“, bylo zapotřebí ji rozpracovat do dílčích specifických hledisek, aby bylo možné na ni odpovědět. A proto v závěrečné kapitole byla zpracována diskuze na téma případových studií dle těchto hledisek.

Z diskuze vyplynul rozbor jednotlivých center v Kutné Hoře dle čtyř sociologických hledisek. V závěru výzkumu jsou uvedené základní informace o každém z center. Pokud bych měla doporučit rodinám s dětmi návštěvu nějakého rodinného centra v Kutné Hoře, doporučovala bych rodinné centrum Špalíček, neboť nabízí velké množství aktivit pro děti. Zároveň se dětských aktivit mohou zúčastnit i rodiče. Rodinám, ve kterých jsou oba rodiče zaměstnány, bych doporučovala rodinné centrum Pec, protože nabízí celodenní péči o děti.

Za kladné stránky bakalářské práce pokládám podrobné zpracování funkce dvou rodinných center v Kutné Hoře pomocí případové studie a vytvoření katalogu institucí ve zmiňovaném městě. Nepovedlo se mi podrobně zpracovat případovou studii centra Mozaika, což považuji za nedostatek mé bakalářské práce. Důvodem byl nedostatek poskytnutých informací. Za nejobtížnější při zpracování bakalářské práce považuji

vytvoření katalogu institucí v Kutné Hoře. Obtížnost dané podkapitoly byla v získání informací o funkčnosti center z nevyhovujícího, dva roky starého katalogu sociálních a souvisejících služeb ve městě Kutná Hora.

Ve své bakalářské práci jsem zmapovala rodinnou politiku v Kutné Hoře, uvedla katalog rodinné politiky a podrobně jsem popsala rodinná centra v Kutné Hoře. Proto si troufám říci, že práce by mohla posloužit jak současným, tak i budoucím rodinám s dětmi ve městě Kutná Hora.

6 Seznam použitých zdrojů

Literatura

Soupis bibliografických citací:

- ČERMÁKOVÁ, M. *Proměny současné české rodiny: (rodina - gender - stratifikace)*. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, 170 s. ISBN 80-85850-93-1.
- ČMEJRKOVÁ, S. – DANEŠ, F. – SVĚTLÁ, J. *Jak napsat odborný text*. Praha: Leda, 1999. ISBN 80-85927-69-1.
- DVOŘÁK, D., et al. *Česká základní škola: vícepřípadová studie*. 1. Praha: Karolinum, 2010, 310 s. ISBN 978-80-246-1896-8.
- HALL, A. – MIDGLEY, J. *Social Policy for Development*. London: Sage Publications, 2004. ISBN 0-7619-6714-1.
- HARTL, P. – HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. Praha: Portál, 2000, 776 s. ISBN 80-7178-303-X.
- CHALOUPKOVÁ, J., et al. *Proměny rodinných a profesních startů*. 1. Jana Chaloupková. Praha: Sociologický ústav, 2010, 167 s. ISBN 978-80-7330-185-9.
- KNAUSOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze sociální politiky*. 2. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, 85 s. ISBN 80-244-1021-4.
- KRAUS, B. - POLÁČKOVÁ, V. *Prostředí, člověk, výchova*. Brno: Paido, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
- KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Praha: Aspi, 2005, 3. 504 s. ISBN 80-7357-050-5.
- KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Praha: Aspi, 2007, 4. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.
- KŘÍŽOVÁ, A. *Práce a péče: proměny "rodičovské" v České republice a kontext rodinné politiky Evropské unie*. Praha: Slon, 2008, 163 s. ISBN 978-80-86429-94-6.

- LANGMEIER, J. – KREČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195-X.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1. Praha: Portál, 2003, 380 s. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, 124 s. ISBN 80-901424-7-8.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-19-9.
- MITCHELL, E. *Finanční podpora rodin s dětmi v České republice v evropském kontextu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. 136 s. ISBN 978-80-7330-183-5.
- MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006, 311 s. ISBN 80-86429-58-X.
- *Národní zpráva o rodině*. Ministersvo práce a sociálních věcí, [Praha], 2004, 224 s.
- ŠANDEROVÁ, J. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-40-7.
- ŠVAŘÍČEK, R. - ŠEDO VÁ K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
- VANĚK, L. *Průvodce po archivních fondech a sbírkách*. Kutná Hora: ONV, 1970.
- VESELÝ, A. – DRHO VÁ, Z. – NACHTMANNO VÁ, M. *Veřejná politika a proces její tvorby: co je "policy" a jak vzniká*. 1. Praha: Univerzita Karlova, Centrum pro sociální a ekonomickou strategii, 2005, 43 s.
- *Katalog sociálních a souvisejících služeb: 2009-2010, ve městě Kutná Hora*. Kutná Hora, 2009. 84s.

Právní předpisy:

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1999, částka 111, s. 7662-7681. Dostupný z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok>.

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, s. 1257-1294. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=16>>.
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1961, částka 65, s. 465-508. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1961&typeLaw=zakon&what=Rok>>.
- Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1963, částka 53, s. 340-350. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok>>.
- Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, s. 1305-1328. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=16>>.
- Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1995, částka 31, s. 1634-1653. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1995&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=6>>.

Internetové zdroje:

- *Ministerstvo práce a sociálních věcí, Oddělení rodina a ochrana práv dětí* [online]. © 2012 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/4#fpr>.
- *Rodinná politika na úrovni krajů a obcí: Metodické „doporučení“ Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2008 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/6778/Rodinna_politika.pdf>. ISBN 978-80-86878-82-9.
- *Kutná Hora* [online]. © 2006 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.kutna-hora.wz.cz/>.

- *Rodinné centrum Špalíček* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.rcspalicek.estranky.cz/>.
- *Rodinné centrum Pec* [online]. © 2010-2012 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://www.rcpec.cz/>.
- *2. komunitní plán města: Kutná Hora, 2011-2013* [online]. Kutná Hora, 2011 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: http://www.mu.kutnahora.cz/data/pageadds/907_2KPKH.pdf.
- *Národní koncepce rodinné politiky* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2005 [cit. 2011-12-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/2125/koncepce_rodina.pdf.
- *1. komunitní plán města Kutná Hora* [online]. Kutná Hora, 2007 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: <http://www.mu.kutnahora.cz/kplan/kplankh.pdf>.
- *Stanovy občanského sdružení Rodinné centrum Pec* [online]. 2010, s. 4 [cit. 2012-01-14]. Dostupné z: http://www.rcpec.cz/download/stanovy/stanovy_rcpec.pdf.
- *Stanovy o. s. Rodinného centra Špalíček* [online]. Červené Janovice, 2008, s. 2 [cit. 2012-01-15]. Dostupné z: <http://www.rcspalicek.estranky.cz/clanky/dokumenty.html>.

Další zdroje:

- *Rodinné centrum Špalíček*, informační leták
- *Rodinné centrum Pec*, informační brožura
- *Mozaika*, informační leták

7 Přílohy

Seznam příloh:

- Příloha č. 1: *Rodinné centrum Špalíček*, informační leták
- Příloha č. 2: *Rozvrh kurzů v rodinném centru Špalíček ve školním roce 2011-2012*, vnitřní materiál
- Příloha č. 3: *Prázdninový provoz v rodinném centru Špalíček*, informační leták
- Příloha č. 4: *Rodinné centrum Pec: Centrum denní péče Semínka*, informační brožura
- Příloha č. 5: *Mozaika*, informační leták

Příloha č. 1: Rodinné centrum Špalíček, informační leták

Adresa: Studentů 145, 284 01 Kutná Hora
 Tel.: 739 478 169
 E-mail: rcspalicek@seznam.cz
 Více informací: www.rcspalicek.estranky.cz

Připravilo ve školním roce 2011/12 širokou nabídku dlouhodobých kurzů
 i jednorázových akcí pro malé i velké návštěvníky:

Přijďte s námi sportovat na:

děti	1-2 roky	2-3 roky	3-5 let	5-8 let	maminky
Cvičení s Terezou Pro kluky i holčičky		X	X		
Mažoretky Scarlett www.scarlett-wg2.cz Pro holčičky			X	X	X
Míčovky Pro kluky i akční holčičky			X	X	
Hrátky s batolátky Pro kluky i holčičky	X	X			

Pozn.: X = kurz určen pro označenou věkovou kategorii

Přijďte s námi tvořit do:

děti	1-2 roky	3-5 let	5-8 let	rodiče	senioři
Umělecké dílny	X	X	X	X	X

Přijďte s námi zpívat do:

Rodiče s dětmi od do	6 - 18 měsíců	1,5 - 4 roky	4 - 7 let
Hudební školy Yamaha class www.yamahaskola.cz		X	X

Přijďte se poradit na: kosmetiku a zdravotní péči s Gábinou, přednášky, besedy...

Přijďte si pohrát nebo nechat pohlídat děti v herně: každý všední den od 9 do 12 hod

Máme dispozici tělocvičnu, kuchyňku, dětská WC, zahradu, bezbariérový vchod.

Těšíme se na vás!!! ☺

Příloha č. 2: Rozvrh kurzů v rodinném centru Špalíček ve školním roce 2011-2012,
vnitřní materiál

Rozvrh kurzů v RC Špalíček ve školním roce 2011 - 2012

DOPOLEDNE			
	HERNA	ZRCADLOVA SIN	TELOCVICNA
PONDĚLÍ	9 - 12 hodin herna	9.30 - 10.30 KKK	10.00 - 11.00 Cvičení s Terezou
	8 - 13 hodin hlídání dětí		
ÚTERÝ	9 - 12 hodin herna	9.30 - 10.30 KKK	
	8 - 13 hodin hlídání dětí		
STŘEDA	9 - 12 hodin herna	10.00 - 11.00 UD do 3 let	
	8 - 13 hodin hlídání dětí		
ČTVRTEK	9 - 12 hodin herna	10.00 - 11.00 Hrátky s batolátky	9.40 (1-2 roky)
	8 - 13 hodin hlídání dětí		10.30 (3-4 roky)
PÁTEK	9 - 12 hodin herna	9.30 - 10.30 ROB	
	8 - 13 hodin hlídání dětí	10.30 - 11.30 ROB	

ODPOLEDNE			
	HERNA	ZRCADLOVA SIN	TELOCVICNA
PONDĚLÍ		15.30 16.30 KKK	16.15 - 17.00 Cvičení s Terezou
		16.30 - 17.30 KKK	17.00 - 18.00 Míčovky
ÚTERÝ		15.30 16.30 KKK	16.15 - 17.00 Mažoretky
		16.30 - 17.30 KKK	17.00 - 18.00 Mažoretky
		18.00 - 20.00 jóga	
STŘEDA		15.00 - 16.00 UD 3-5 let	
		16.00 - 17.00 UD 5 - 8 let	
		17.00 - 19.00 UD dospělí	
ČTVRTEK	15 - 18 hodin herna	15.30 - 16.30 WUM	
		16.30 - 17.30 WUM	
		17.30 - 18.30 WUM	
PÁTEK			

Vysvětlivky:

KKK - Yamaha hudební škola První krůčky k hudbě

ROB - Yamaha hudební škola Robátka

WUM - Yamaha hudební škola Rytmické krůčky

UD - Umělecká dílna

Prázdninový provoz ve Špalíčku

Otevřeno každý všední den
od 9 do 12 hod. a navíc
čtvrtek odpo od 15 do 18 hod.

Hlídaní dětí od 2 do 8 let

Tvořivé dílny pro děti
i dospělé

Program na zahradě i
v tělocvičně

Pískoviště a bazének
pro nejmenší

Kontakt: rcspalicek@seznam.cz

www.rcspalicek.estranky.cz

Příloha č. 4: Rodinné centrum Pec: Centrum denní péče Semínka, informační brožura

<p style="text-align: center;">Dárci</p> <p>Rády bychom poděkovaly následujícím firmám i jednotlivcům za podporu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Českomoravská provincie Římské Unie řádu sv. Voršily (www.vorsilky.ic.cz) • Římskokatolická farnost- arciděkanství Kutná Hora (www.khfarnost.cz) • Římskokatolická farnost Kutná Hora-Sedlec (www.sedlec.info) • elomat s.r.o. (www.elomat.cz) • Vydeko s.r.o. (www.kocarky-vydeko.cz) • Herold (www.heroldhk.cz) • manželé Vaňkovi a Jandejskovi • Vojtěch Šimek (www.vojtechsimek.com) • Michal Malének (www.malenek.cz) <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>	<p style="text-align: center;">Kontakty</p> <p>Rodinné centrum Pec o.s. <i>Centrum denní péče Semínka</i></p> <p>Jiřího z Poděbrad 288 Kutná Hora 284 01</p> <p>mob: +420 731 604 774 email: cdpseminka@gmail.com</p> <p>Rodinné centrum Pec o.s.</p> <p>mob: +420 776 225 433 email: rcpec@seznam.cz</p> <p>IČO:22830707; DIČ:CZ228830707 č.ú. 235409724/0300</p> 	<p style="text-align: center;"><i>Rodinné centrum Pec o.s.</i> Centrum denní péče Semínka <i>pro děti od 2 do 7 let</i></p> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: right;">www.rcpec.cz</p>
--	--	---

<p style="text-align: center;">Centrum denní péče Semínka</p> <ul style="list-style-type: none"> • pečujeme o vaše děti v centru města • k dispozici velká zahrada • využití prvků lesní školky • Montessori pedagogika • angličtina od 2 let • ekovýchova • multikulturní výuka • o děti pečují kvalitní odborný personál • výlety, kulturní a společenské akce <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>	<p style="text-align: center;">Koncepce vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snažíme se vytvořit optimální prostředí pro všestranný rozvoj osobnosti dítěte v úzké návaznosti na jeho život v rodině. • Do výukového programu jsou začleňovány prvky křesťanství. • Cílem je nenásilně rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy. <div style="text-align: center;"> </div>	<p style="text-align: center;">Rodinné centrum Pec o.s. pořádá</p> <ul style="list-style-type: none"> • kurzy o výchově • besedy o mezilidských vztazích • kurzy o zdravé výživě • kurz první pomoci dětem • semináře o problémech ve vícegenerační rodině • kulturní a společenské akce • karnevaly pro děti • dětské dny • pohádkový les • lampionový průvod • adventní a vánoční akce • poznávací výlety <p>Zprostředkujeme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hlídání dětí u Vás doma společnými chůvami v době nemoci, o prázdninách, po večerech
---	--	--

- Příloha č. 5: *Mozaika*, informační leták

MOZA**KA**

V centru na Kaň

▶ **Kadeřnictví**
 Provozuje Monika Benešová.
 Pondělí 8.30 – 12.30 hod.
 Středa 8.30 – 12.30 hod. a 13.30 – 17.00 hod., jen každý lichý týden
 Pátek 8.30 – 13.00 hod.
 V ostatní dny a v jiný čas dle objednání – osobně nebo na tel.: 607 519 867

▼ **Pedikúra**
 Provozuje Pečovatelská služba Kutná Hora.
 Středa 8.30 – 17.00 hod., jen každý **SUDY** týden
 Slevy pro seniory.
 Objednávky osobně nebo na tel.: 776 754 652.

▲ **Masáže**
 Provozuje Marie Amerová.
 Pondělí 10.00 – 17.00 hod.,
 jen každý lichý týden
 Středa dle dohody,
 jen každý lichý týden
 Příspěvky pro své klienty
 poskytuje ZP Metal Alliance.
 Objednávky na tel.: 776 05 0582

Informace osobně nebo tel.: 728 080 794 –
Centrum Mozaika provozuje Občanské sdružení

pokračování

u jsou pro vás připraveny tyto služby:

- ▶ Kurzy předporodní přípravy**
Miroslava Arnoštová, porodní asistentka.
Podle individuální dohody – objednávky na tel.: 723 622 000
- ▶ Poradna prevence nemocí, výživy, terapie obezity**
MUDr. Hana Ferdinandová
Informace na tel.: 777 685 618
- ▶ Mateřské centrum Kaňka**
Pondělí 16.00 – 18.00 hod.
- ▶ Setkání seniorů**
Každý druhý čtvrtek 15.00 – 19.00 hod.
- ▶ Skautský oddíl**
Klubovna v Mozaice – schůzky každý čtvrtek 17.00 – 18.30 hod., výlety, tábor
- ▶ Od září 2009 – výtvarný kroužek pro děti**
Vede Jana Kuželová
- ▶ Různé aktivity v tělocvičně – stolní tenis, cvičení žen**
Sokol Kaňk. Informace na tel.: 728 080 794 – paní Jaroslava Veselá
- ▶ Knihovna, internet a klub deskových her**
Každé pondělí a středu 14.00 – 17.00 hod.
- ▶ Ke zhlédnutí je zde také malá expozice minerálů a fotodokumentace z činnosti Hornicko historického spolku Barbora.**

paní Jaroslava Veselá, mozaika.kank@centrum.cz
í Kaňk v budově bývalé ZŠ na Kaňku č.p. 243